TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU

Sayı : 57747603/130.02 [12]13093 13/01/2016
Konu : Dilekçe Komisyonu Genel Kurul Kararı tebliği

Sayın Milletvekillerine

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu'nun 13/01/2016 tarihli toplantısında, önceki yasama dönemine ait olup, İçtüzük gereği 26. Yasama Döneminin başında yenilenen konular ele alınmış ve karara bağlanmıştır. Komisyonumuz;

"Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin" 22. Yasama Dönemi 23 numaralı Komisyon Kararını aynen benimsemiş,

"Kayıp-kaçak kullanım bedelinin tüketicilerden haksız olarak tahsil edilmesi ve elektrik sayaçlarının tüketicinin talebi olmaksızın değiştirilerek bedelinin haksız olarak tüketiciye yüklenmesi" konulu 23. Yasama Dönemi 6 numaralı Komisyon Kararını aynen benimsemiş,

"Belediye imar planlarında okul alanı olarak ayrılan gayrimenkuller hakkında, ilgili idari makamlar tarafından yasal süresinde kamulaştırma veya imar planında revizyon işlemleri yapılmadığı için mülkiyet haklarının Anayasaya aykırı olarak sınırlandığı iddiasını içeren dilekçelere ilişkin" 22. Yasama Dönemi 16 numaralı Komisyon Kararının, TBMM Genel Kuruluna gönderilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun söz konusu kararlarına http://tbmm.intranet/dilekce_komisyonu/gkdonem26-kesinlesmemis.htm adresinden erişilebileceğinizi ve İçtüzüğün 116'ncı maddesi gereğince 30 gün içinde itiraz edebileceğinizi hatırlatarak, gereğini bilgilerinize rica ederim.

Mihrimah Belma SATIR
Dilekçe Komisyonu Başkanı
İstanbul Milletvekili

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Adres : TBMM Dilekçe Komisyonu
Halkla İlişkiler Binası 2. Kat No.2003 PK.06543 Bakanlıklar - ANKARA
Tel No : (0312) 420 53 60 Faks : (0312) 420 53 65
E-posta : dilekcekom@tbmm.gov.tr

Bilgi için : K.TÜRKYARAR-Yasama Uzmanı
Tel No : (0312) 420 53 63

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİLEKÇE KOMİSYONU

95.yıl

Karar No: 3 13/01/2016
Konu : Önceki Yasama dönemi kararının benimsenmesi

KARAR

Komisyonumuz, 13.01.2016 tarihinde yaptığı toplantısında; "Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin" 22 Yasama Dönemi 23 numaralı Komisyon Kararının aynen benimsenmesine karar vermiştir.

Mihrimah Belma SATIR İstanbul Milletvekili Dilekçe Komisyon Başkanı	İsmail BİLEN Manisa Milletvekili Dilekçe Komisyonu Başkanvekili	Canan CANDEMİR ÇELİK Gaziantep Milletvekili Dilekçe Komisyonu Sözcüsü
Ramazan CAN Kırıkkale Milletvekili Dilekçe Komisyonu Katip Üyesi	Toplantıya Katılmadı Osman MESTEN Bursa Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	Orhan KIRCALI Samsun Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi
Fikri DEMİREL Yalova Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	Toplantıya Katılmadı Özcan ULUPINAR Zonguldak Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	Erkan AYDIN Bursa Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi
Bülent ÖZ Çanakkale Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	Toplantıya Katılmadı Aytun ÇIRAY İzmir Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	Alican ÖNLÜ Tunceli Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi
Toplantıya Katılmadı Muharrem VARLI Adana Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi		

DÖNEM: 23 YASAMA YILI: 5

TBMM

DİLEKÇE KOMİSYONU

GENEL KURUL

KARAR CETVELİ

Sayı: 13

YAYIM TARİHİ

24/12/2010

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu Kararı

Karar No:23 **Tarih:** 22/12/2010

Dilekçe No	Dilekçinin Adı Soyadı, Adresi	Dilekçe Konusu
9285 4505	Ergün AKGÜN Sultaniye Köyü Büyükağaç Mah. Köyceğiz/MUĞLA	Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge sınırları içerisinde bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebi.

1. Giriş

Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının, Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge kapsamında bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren ve Büyükkaraağaç Mahallesinde oturan köylüler adına verilen Ergün AKGÜN'e ait dilekçe hakkında verdiği "Dilekçenin esastan görüşülemeyeceğine dair" 29/06/2006 tarihli ve 9518 numaralı kararına, Muğla Milletvekili Orhan Seyfi TERZİBAŞIOĞLU tarafından itiraz edilmiştir.

Yapılan ilk incelemede itirazın İçtüzüğün 116/2 nci maddesinde belirtilen 15 günlük itiraz süresi içerisinde, yani Komisyon Başkanlık Divanı kararı kesinleşmeden yapıldığı anlaşılmıştır. İçtüzüğün 117 nci maddesine göre de dilekçe itirazen incelenmek üzere Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun (DKGK) 02/11/2006 günlü toplantısında gündeme alınmış, müştekiler dinlenilmiş, MSB ile Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcilerinin bilgisine başvurulmuş ve şikayet konusunun araştırılmasına, dosyanın tekemmül ettirilmesine karar verilmiştir. 22 nci Dönem DKGK çalışmaları ve verilen dilekçeler kadük olmadığından, 23 üncü dönem Komisyon çalışmaları kaldığı yerden devam ettirilmiştir.

Ergün AKGÜN'ün 12/1/2010 tarihli dilekçesi, TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı tarafından ilgisi nedeniyle ve incelenmesi için Komisyonumuza havale edilmiştir. Bu dilekçesinde müşteki önceki şikayet ve taleplerini yenilediği görülmüştür.

DKGK tarihli toplantısında dilekçe konularını tekrar gündemine almış, konu hakkında yapılan usulî incelemede, dilekçelerin İçtüzüğün 116 ncı maddesinde belirtilen şartları taşıdığı

anlaşılmış ve şikâyet konusu esastan incelemeye alınmıştır. Ayrıca, 22 nci Dönemde sunulan dilekçeler ve Komisyonun bu dilekçelere ilişkin incelemeleri, elde ettiği belge ve bilgiler kadük olmadığından, dosya içeriği gözden geçirilerek, Komisyon çalışmalarının kaldığı yerden tekemmül ettirilmesi benimsenmiştir.

Yapılan incelemede, DKGK'nın 02/11/2006 tarihli toplantısında müştekiler, Milli Savunma Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcilerinin verdikleri bilgiler ile Komisyon Başkanlığının yazışmaları ve araştırmaları sonucu elde edilen belgeler gözden geçirilmiş; ancak, konunun muhatabı idarelerin vermiş oldukları bilgilerin Komisyonumuzun üzerinde durduğu şikayet konusu hususları açıklamaktan uzak olduğu, elde edilen verilerin şikayet konusunu sübûta erdirecek nitelikte olmadığı, şikayet mahallinin yerinde incelemeye tabi tutulmadan sorunun boyutlarının ortaya çıkarılamayacağı, anlaşılmıştır. Bu çerçevede başta;

- Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliğini sağlamak için tesis edilen kara askeri yasak bölgelerin sınırlarının nereleri kapsadığı, bu sınırlar içerisinde bulunan gayrimenkullerin mülkiyet durumlarının ne olduğu,
- Mer'i mevzuat, hizmet gerekleri ve kamu yararı bakımından, Büyükkaraağaç Mahallesinin yasak bölge sınırları dışına çıkarılıp çıkarılamayacağı,
- Büyükkaraağaç mahallesinin ve burada bulunan halkın geçmişten gelme fiili kullanımında/zilyetliklerindeki orman statüsündeki alanlarda, Çevre ve Orman Bakanlığının Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı / kullanım izni tesisine dair işleminin hukukilik ve yerindelik bakımından uygunluğu,
- Müştekilerce dile getirilen, mahallelerinin 2 nci derece askeri yasak bölge kapsamında kaldığı halde 1 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisindeymiş gibi fiili uygulamalara ve sınırlamalara tabi tutuldukları iddiasının ne kadar doğru olduğu, bölgedeki idarî makamlarca yapıldığı iddia edilen hürriyeti kısıtlayıcı tasarrufların (eylem ve işlemlerin) mahiyetinin ne olduğu, bu iddianın doğru olup olmadığı ve bu çerçevede yaşandığı iddia edilen idari eylemlerin hukukilik ve yerindelik bakımından ne kadar hizmet gereklerine uygun olduğu,
- Yerel mülki idarelerin şikayet konusuna ilişkin iş ve işlemlerinde ihmali bir tasarruflarının olup olmadığı,
- vb.

Hususlarında, 832 sayılı Sayıştay Kanununun Ek 12 nci maddesi çerçevesinde Sayıştay'dan denetim talebinde bulunulmuştur. Komisyonumuz 22/12/2010 tarihli toplantısında, konuyu, kendisine ulaşan verileri ve Sayıştay Başkanlığınca sunulan inceleme raporunu nihai olarak değerlendirerek, hazırlanan taslak raporu/kararı kabul etmiştir.

2. Talep ve Şikayet Konusu ile İtiraz Başvurusu

Ergün AKGÜN'ün 19/12/2005, 2/10/2006 ve 12/1/2010 tarihli dilekçelerinde kısaca belirtmek gerekirse;

- Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin okulu, camisi gibi sosyal donatısı olan ve eskiden beri kullanılan bir yerleşim yeri olduğu, mahalle mezarlığında atalarından kalma mezar taşlarının bulunduğu; köyün askeri yasak bölge sınırları içersine alındığı,
- İlan edilen askeri yasak bölge içerisinde kendilerinin uzun yıllardır kullandıkları tapulu ve tapusuz mülklerinin bulunduğu,
- Kara askerî yasak bölge ilanına konu Bakanlar Kurulu kararlarının yörenin özellikleri, yöre halkının ihtiyaçları ve hakları dikkate alınmadan alındığı,
- Söz konusu yasak bölge uygulaması sınırlarının hizmet gerekleriyle bağdaşmayan bir orantısızlıkla geniş tutulduğu,
- Bu yerleşim alanının 2 nci derece kara askerî yasak bölge kapsamında kaldığı halde 1 nci derece kara askeri yasak bölge sınırları içerisindeymiş gibi fiili uygulamalara ve sınırlamalara tabi tutulduğu,
- Askeri sıfatı olan bir takım şahıslarca, mülklerinin değerinin altında satın alınmak istendiği,
- Yasak bölge dâhilinde tatil köyü/sosyal tesis şeklinde bir takım yerleşkelere izin verildiği,
- Yasal yoldan tebligatta bulunulmadan ve kanuni yetki olmadan gayrimenkullerini terk etmeleri istendiği,
- Başka askeri yasak bölgelerde uygulanmayan yasaklamaların kendileri hakkında uygulandığı,

iddia edilerek, konunun Komisyonca yerinde incelenmesi ve başka yasak bölge uygulamalarında olduğu gibi, mahallelerinde oturmalarına ve mülklerini kullanmalarına müsamahalı davranılmasının sağlanması talep edilmektedir.

Muğla Milletvekili Orhan Seyfi TERZİBAŞIOĞLU tarafından yapılan itiraz başvurusunda;

Muğla ili, Köyceğiz ilçesi, Karaağaç Köyünün 1942 yılında orman kadastrosu, 1953 yılında da tapu kadastrosu aldığı, köy sahip olduğu 200 nüfus itibariyle de elektrik, su, telefon, asfalt yol gibi alt yapı hizmetlerine sahip olup ayrıca okul ve cami gibi binalarıyla da bir bütünlük içerisinde sosyal yaşamını devam ettirdiği,

Köyün tarihinin 1500'lü yıllara dayandığı ve Piri Reis'in zamanında çizdiği haritalarda bile yerini alan Karaağaç köyünün günümüze kadar geldiği,

Bunun yanı sıra zengin doğal kaplıca ve şifalı su kaynaklarının yanı sıra daha önce de üretime tabi tutulan krom madeni rezervleriyle de pek çok doğal güzelliği bünyesinde barındırdığı,

Karaağaç Köyü ile Aksaz merkezi arası 18 km. olduğu,

Aksaz Deniz Üssü güvenliği nedeniyle boşaltılma kararının çıkması Karaağaç Köyü sakinleri için ileride telafisi mümkün olmayabilecek sonuçlar doğuracağı, kısıtlı imkanlarıyla

balıkçılık, hayvancılık ve arıcılık ile uğraşan köy halkı bu tür faaliyetlerini bile belirlenen sınırlar içerisinde muntazam bir şekilde yapmaya devam ettiğini, bugüne kadar da herhangi bir sorun ile karşı karşıya kalınmadığı,

Emsalleri ile karşılaştırıldığında; örneğin "İstanbul-Boğazlar Bölgesi", yasak bölgeler içerisinde kalan köylerin yıllardır bulundukları yerde yerleşimlerini sürdürdükleri dikkate alınırsa, yüzyıllardır Karaağaç Köyü bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın ve Karaağaç Köyü'nün durumunun tekrar gözden geçirilmesini yerinde olduğu,

Belirtilerek, Komisyon Başkanlık Divanının 29/06/2006 tarihli ve 9518 numaralı kararına itiraz edilmiştir.

3. İlgili Mevzuat

3.1. Anayasa

"Madde – 23 Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.

Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak;

Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek;

Amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

Madde – 35 Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.

Madde-170 Ormanlar içinde veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması, ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tamamen kaybetmiş yerlerin değerlendirilmesi; bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkartılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir."

3.2. 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu:

"Madde -1 Bu Kanunun amacı;

a) Yurt savunması bakımından hayati önemi haiz askeri tesisler ve bölgeler ile sınırların, güvenlik ve gizliliğini sağlamak için bunların çevrelerinde, kıyılarında ve havalarında; kara, deniz ve hava askeri yasak bölgelerinin,

b) Yurt savunması veya yurt ekonomisine önemli ölçüde katkıda bulunan veya kısmen dahi tahripleri veya devamlı olarak ya da geçici bir zaman için faaliyetten alıkonulmaları halinde milli güvenlik veya toplum hayatı bakımından olumsuz sonuçlar doğurabilecek; diğer askeri tesis ve bölgeler ile kamu veya özel kuruluşlara ait her türlü yer ve tesislerin etrafında

güvenlik bölgelerinin, kurulması, kaldırılması ve gerektiğinde genişletilmesine ilişkin esas ve yöntemlerin düzenlenmesidir."

"Madde -2 Askeri yasak bölgeler:

Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile askeri yasak bölgeler kurulabilir veya kaldırılabilir. Askeri yasak bölgeler 1 inci ve 2 nci derece askeri yasak bölge olmak üzere ikiye ayrılır.

Birbirleriyle ilgili ve yakın askeri tesisler ve bölgeler için gerektiğinde ayrı ayrı yasak bölge tayin edilmeyip bu tesis ve bölgeler için müşterek ve bir bütün olarak askeri yasak bölge tesis edilebilir veya bu şekilde birleştirilmiş olanlar ayrılabilir."

"Madde -5

a) Yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis ve bölgelerin, çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen dış sınırlarının en az yüz, en fazla dörtyüz metre uzağından alınan noktaların birleştirilmesi suretiyle meydana gelen alanlarda,

b) Kara sınır hattı boyunca ve lüzum görülen kıyılarda otuz ila altıyüz metre derinlikteki sahalarda,

Tesis edilir.

Ancak, kara sınır hattı boyunca tesis edilenler hariç olmak üzere, birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin savunma ihtiyacı dörtyüz metrelik azami haddin dışında bir kısım kara parçalarının da birinci derece kara askeri yasak bölgesi içine alınmasını gerektiriyorsa bu yerlerinde birinci derece kara askeri yasak bölgeleri içine alınmasına veya arazi şartlarına uyulması, kamu hizmetleri, halkın faydalanması ve geçiş imkânlarının göz önünde bulundurulması gibi durumlarda bu bölgelerin yüz metre olan asgari haddinin daha aşağıya indirilmesine belirtilecek ihtiyaca göre Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilebilir.

(Ek fıkra: 20/10/2005-5412/1 md.) Kara hudutları boyunca tesis edilen askeri yasak bölgelerin sınırları ise, kamu yararı bulunması kaydıyla milli eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetler için Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca daraltılabilir veya bazı bölgelerde tamamen kaldırılabilir. "

"Madde 7- Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde uygulanacak esaslar:

1. Birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Bölge içindeki taşınmaz mallar kamulaştırılır.

b) Bölgeye buradaki görevlilerle, yetkili komutanlığın izin verdiği T.C. uyruğundaki diğer görevlilerden başkası giremez ve oturamaz. Ancak;

(1) Buradaki görevlilerin aile fertlerinin bölgeye girmelerine ve oturmalarına,

(2) Türk vatandaşlarının bölgedeki su kaynaklarından faydalanmalarına,

(3) Bölge içinde tespit edilecek yollardan geçiş yapılmasına, Yönetmelikte belirtilecek esaslara göre yetkili komutanlıkça izin verilebilir.

c) Yabancıların geçici olarak bölgeye girmeleri ve oturmaları Genelkurmay Başkanlığının iznine bağlıdır.

d) Bölge içindeki eski eserler ve doğal kaynakların milli kuruluşlarca veya milli kuruluşların denetimi altındaki Türk veya yabancı uyruklularca araştırılması veya işletilmesi, Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasının alınması koşuluyla ilgili kanun hükümlerine göre yürütülür.

e) (Değişik: 27/1/2004 - 5082/1 md.) Bölgenin fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokisinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile Genelkurmay Başkanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

2. Kara sınır hattı boyunca ve kıyılarda tesis edilen birinci derece kara askeri yasak bölgelerinde kamulaştırma yapılması zorunlu değildir.

3. Yukarıdaki 2 'nci fıkra hükümlerine göre kamulaştırılmayan taşınmaz mallardan yerli halkın yararlanmasına ilişkin esaslar ile birinci derece kara askeri yasak bölgelerinin, bölge içindeki geçiş yollarının güvenliğinin sağlanması ve bölgeye girme yasağı ile ilgili diğer esaslar yönetmelikle tespit edilir."

*"**Madde 8-** İkinci derece kara askeri yasak bölgeleri; birinci derece kara askeri yasak bölgeleri çevresinde veya yurt savunması bakımından gerekli görülen diğer bölgelerde tesis edilir.*

a) Birinci derece kara askeri yasak bölgeleri çevresinde tesis edilecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sınırları; birinci derece kara askeri yasak bölgeleri sınırlarından başlamak üzere beş kilometreye kadar uzaktan seçilen noktalardan geçirilen hat ile belirtilir. Bu hat, bölge içindeki savunma tesislerini kara gözetlemesine karşı gizleyen sırtlar ve arazi örtüleri varsa bu sırtların en yüksek noktalarından geçirilir ve görüşe engel örtüleri içine alacak şekilde tespit edilir. Savunma ihtiyacı ve bölgenin özelliklerinin zorunlu kıldığı hallerde bu mesafe on kilometreye kadar uzatılabilir.

b) Yurt savunması bakımından gerekli görülecek diğer bölgelerde tesis edilecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinin sınırları Bakanlar Kurulu kararında belirtilir.

İkinci derece kara askeri yasak bölgelerin sınırları Resmî Gazete 'de yayımlanır."

*"**Madde 9-** İkinci derece kara askeri yasak bölgelerinde aşağıdaki esaslar uygulanır.*

a) Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarım icra etmeleri serbesttir. Şu kadar ki, milli güvenliği sağlamak bakımından, gerekli görülecek ikinci derece kara askeri yasak bölgelerinde; bölgede oturanlar dışındaki Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri Bakanlar Kurulu kararı ile sınırlandırılabilir.

b) Yabancı gerçek ve tüzelkişiler bu bölgede taşınmaz mal edinemezler. Yabancılara ait

bölgedeki taşınmaz malların tasfiyesine karar vermeye, tasfiye şekil ve şartlarını tespite Bakanlar Kurulu yetkilidir.

c) (1) Yabancılar izin almadan geçici dahi olsa bölgeye giremezler, oturamazlar, çalışamazlar ve taşınmaz mal kiralayamazlar.

(2) Görevli yabancı uyruklu sivil kişilere izinler garnizon komutanlığının görüşü alınarak valiliklerce verilir.

(3) Görevli yabancı uyruklu asker kişilere izinler Genelkurmay Başkanlığınca verilir. Ancak Bu yetki yönetmelikte belirtilecek komutanlıklara devredilebilir. Verilen izinlerden ilgili valiliklere de bilgi verilir.

d) Bölge içindeki genel yollardan geçilmesi ve bölgeden turistik amaçlarla yararlanılmasına dair esaslar yönetmelikte gösterilir.

e) Yasak bölge tesisinden itibaren gerektiğinde altı ay içinde buradaki taşınmaz malların durumları (Bina, tarla, bağ, bahçe, orman, bataklık gibi) hava fotoğraflarıyla tespit edilir. Aynı süre içinde bölgedeki taşınmaz malların mülkiyet ve zilyetliğinin kimlere ait olduğu mahalli ve mülki idarelerce tespit edilerek yetkili komutanlığa bildirilir.

f) Bölgenin savunma gücü ve gizliliğini ihlal etmemek şartıyla, taşınmaz mallar üzerinde inşaat, hafriyat, tadilat, orman yetiştirmek veya kesmek bataklık ihdas etmek veya kurutmak gibi hususlarda özel kanunlarına göre ilgili mercilerce izin ve ruhsat verilmeden önce, bölgenin savunma gücü ve gizliliği yönünden yetkili komutanlığın izninin alınması zorunludur. Yetkili komutanlıktan izin isteminde bulunulurken verilecek dilekçede yapılacak işin niteliği açıklanarak ilgili belge ve planların tasdikli birer örneği eklenir. Yetkili komutanlık bu istemi kabule değer görmediği takdirde ret sebebini gerekçesiyle birlikte yazılı olarak dilekçe sahibine bildirir. İtiraz vukuunda konu bir kere de Genelkurmay Başkanlığınca tetkik edilerek sonuçlandırılır.

İzin ve ruhsata tabi olmayan mahal veya işlerde de yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Bu şekilde başlatılmış olan işlerde yapılacak tadilat istekleri hakkında da aynı usul ve esaslar uygulanır.

g) Yetkili komutanlıkça izin verilmeyen veya komutanlıkça kabul edilen şartlara uymayan her türlü inşaat ve eylemler durdurulur.

Böyle yapılar, komutanlığın tayin ve tebliğ edeceği süre içinde sahipleri tarafından yıktırılır. Süresi içinde yıkılmaması halinde yetkili komutanlığın istemi üzerine mahalli mülki idare amirliğince başkaca bir işlem ve karara gerek kalmadan yıktırılır ve masrafı sahiplerinden alınır.

h) (Değişik: 27/1/2004 - 5082/2 md.) Bölge içindeki askerî tesislerin ve bölgeden birinci derece kara askerî yasak bölgelerinin dürbünle gözetlenmesi, bölgenin fotoğraf ve filminin çekilmesi, harita, resim ve krokisinin yapılması, not alınması veya harita uygulaması gibi faaliyetlerde bulunulması, bölgenin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatacak, bozacak ve

açıklayacak cihazlar kullanılması, bu amaçla görevlendirilmiş olanlar ile Genelkurmay Başkanlığı tarafından izin verilmiş olanlar dışındakilere yasaktır.

I) Bölgedeki eski eserler ve doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesi Genelkurmay Başkanlığının olumlu mütalaasının alınması koşuluyla ilgili kanun hükümlerine göre yürütülür.

Bu madde hükümlerinin; 25 Eylül 1981 tarihli ve 2527 sayılı Kanun hükümlerinden yararlanan Türk soylu yabancılar hakkında ne şekilde uygulanacağı yönetmelikte gösterilir. "

"Madde- 33

Bu Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen hususları ve Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirtmek üzere bir yönetmelik düzenlenir.

Bu Yönetmelik; Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Genelkurmay Başkanlığı ve ilgili bakanlıkların görüşleri de alınmak suretiyle Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konur. "

3.3. 31.08.1956 Tarihli ve 6831 Sayılı Orman Kanunu

Madde 2 *- İklim, su ve toprak rejimine zarar vermiyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat Vekâletince uygun görülen ormanların, orman rejimi dışında bırakılmasına ve orman mefhumuna dâhil olduğu halde orman rejimine tabi tutulmasında bir fayda görülmiyen sahipli yerlerin serbest bırakılmasına veya gayeye uygun hususi bir idare ve Kesim tarzı tatbik edilmesine Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.*

Madde 7- *Devlet ormanlarının ve ormanların içinde ve, bitişiğindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve her nevi arazi ile diğer ormanların hudutlarının tâyin ve tesbiti orman tahdit komisyonları tarafından yapılır,*

Bu komisyonlar; Ziraat Vekâletince tâyin olunacak bir orman başmühendisinin veya yüksek orman mühendisinin reisliğinde Adliye Vekâletince tâyin olunacak en az beş sene hâkimlik veya avukatlık yapmış bir hukukçu âza file iki yüksek orman mühendisi veya orman mühendis muavini, yüksek ziraat mühendisi veya ziraat teknisiyeni ile tahdidi yapılacak vilâyetin umumi meclisince ve belediye hudutlarında belediye, koy hudutlarında koy ihtiyar meclislerince aralarından seçilecek bir asil, bir yedek azadan teşekkül eder- Asil ve yedek azaların isimleri orman tahdit komisyonu reisliğine bildirilir. Komisyon reisliği emrine lüzumu halinde teknik memur ve kâtip verilebilir.

Yasak bölgelerdeki ormanların tahdidi sırasında Millî Müdafaa Vekâletinden bir mümessil bulundurulabilir.

Tahdit komisyonları mürettep adedin yarısından bir fazlasıyla toplanabilir. Reis, hukukçu âza, yüksek ziraat mühendisi ve müntehap âza bulunmak şartıyla mevcudun ekseriyetiyle karar verebilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf ekseriyet teşkil etmiş addolunur.

Komisyon çalışma sırasında beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar meclisleri tarafından seçilecek bilir kişilerin bilgisinden de faydalanır. Bunların tahdit gününde ve yerinde hazır bulunmamaları halinde komisyon lüzum gördüğü takdirde başka bilir kişi seçebilir.

Madde - 2 (Değişik madde: 20/06/1973 - 1744/1 md.)

16/10/1961 gününden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden;

a) Su ve toprak rejimine zarar vermeyen, orman bütünlüğünü bozmayan, tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antepfıstığı) gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar bulunan yerler ile otlak, kışlak ve yaylak haline gelmiş yerler,

b) Şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim sahaları, Orman sınırlan dışına çıkarılır.

Evvelce sınırlaması yapılmış ve fakat yukarıdaki fıkra hükümlerine uymadığı Orman Bakanlığınca veya vâki müracaatlar üzerine anlaşılan sınırlamaların düzeltilmesi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç on yıl içinde orman kadastro komisyonlarınca yapılır. Bu düzeltme sonucu orman sınırlan dışına çıkarılacak yer, sınırlaması itirazsız kesinleşmiş tapulu arazi ise mülkiyeti tekrar tapu sahiplerine intikal eder.

Yeniden yapılacak orman kadastrosunda da bu madde hükümleri uygulanır.

Geçici 1 nci maddeye göre bildirilecek gerekçeli mütalâalarda, bu maddede yazılı hükümleri uygulamaya Orman Bakanlığı yetkilidir.

Bu madde bükümleri yanan orman sahalarında hiçbir suretle uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin şekil ve esaslar kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren en geç 6 ay içinde yürürlüğe konulacak tüzükle belli edilir.

Madde -7 (Değişik madde: 20/06/1973 - 1744/1 md.)

Devlet ormanlarının kadastrosu ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ve diğer ormanların Devlet ormanları ile müşterek şuurlarının tâyin ve tespiti orman kadastro komisyonlan tarafından yapılır.

...

"Madde 2- (Değişik madde: 05/06/1986 - 3302/1 md.)

Orman sayılan yerlerden:

A) Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla, orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan fında ve makilerle örtülü yerlerden tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler,

B) 31/12/1981 tarihinden önce bilim va fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; tarla, bağ, bahçe, meyvelik, zeytinlik, fındıklık, fıstıklık (Antep fıstığı, çam fıstığı) gibi çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta

kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanları,

Orman sınırları dışına çıkartılır.

Orman sınırları dışına çıkartılan bu yerler Devlete ait ise Hazine adına, hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ise bu müesseseler adına, hususi orman ise sahipleri adına orman sınırları dışına çıkartılır. Uygulama kesinleştikten sonra tapuda kesin tashih ve tescil işlemi yapılır.

Bu yerler dışında orman sınırlarında hiçbir suretle daraltma yapılamaz

(Değişik dördüncü fıkra: 5/11/2003-4999/2 md.)Bu madde hükümleri; muhafaza ormanı, millî park alanları, tabiat parkları, tabiatı koruma alanları, izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlar ve 3 üncü madde ile orman rejimi içine alınan yerlerde bu niteliklerinin devamı süresince; yanan orman sahalarında ise hiçbir şekilde uygulanmaz

(Ek : 22/5/1987 - 3373/1 md.) Bu maddenin (B) bendi ile orman sınırları dışına çıkarılıp, 2924 sayılı Kanunun 11 ve Î2'nci maddeleri gereğince fiili durumlarına göre ifraz edilerek bedeli karşılığı satılacak yer, yapı ve tesisleri kullananlardan, satış işlemleri tamamlanıncaya kadar ecri misil alınmaz. "

"Madde 7 – (Değişik : 5/6/1986 - 3302/2 md.)

(Değişik birinci fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Devlet ormanları ile evvelce sınırlaması yapılmış olup da herhangi bir nedenle orman sınırları dışında kalmış ormanların, hükmî şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanların, hususi ormanların, orman kadastrosu ve bu ormanların içinde ve bitişiğinde bulunan her çeşit taşınmaz malların ormanlarla müşterek sınırlarının tayini ve tespiti ile 2 nci madde uygulamaları ile ilgili olarak kadastrosu kesinleşmiş yerlerde tespit edilen fennî hataların düzeltilmesi işleri orman kadastro komisyonları tarafından yapılır.(Ek cümle: 15/1/2009-5831/2 md.) Ancak, henüz orman kadastrosuna başlanılmamış yerlerde, 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre belirlenen orman sınırı, orman kadastro komisyonunca belirlenen orman sınırı niteliğini kazanır.

(Ek fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Orman kadastro komisyonlarınca ormanların kadastrosu ve Devlet ormanlarında yapılacak 2 nci maddenin (B) bendi uygulamaları resen, 2 nci maddenin (A) bendi uygulamaları müracaatın değerlendirilmesi ve Bakanlığın onayı ile bedelsiz olarak, hükmî şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ve hususi ormanlarda 2 nci maddenin (B)bendi uygulamaları ise bu ormanların sahiplerinin müracaatı üzerine bedeli karşılığında yapılır.

Orman kadastro komisyonları, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığınca atanacak bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisinin başkanlığında, bir orman yüksek mühendisi veya orman mühendisi veya bunların bulunmaması halinde orman teknikeri, bir ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi veya bunların bulunmaması halinde ziraat teknisyeni, mahalli ziraat odalarınca bildirilecek bir temsilci ile beldelerde belediye

encümenince, köylerde köy muhtarlığınca bildirilecek bir temsilci olmak üzere bir başkan ve dört üyeden teşekkül eder.

(Değişik üçüncü fıkra: 5/11/2003-4999/3 md.) Orman kadastro komisyonları ve amenajman heyetleri başkan ve üyelerine ödenecek tazminat ve harcırah miktarları her yıl bütçe kanunu ile belirlenir. Arazi çalışmalarının atama merkezleri dışında yapılması halinde arazi tazminatı yerine yurt içi gündelikler ödenir.

Komisyonların çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir."

*"**Madde 17-** Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alakalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.*

Devlet ormanlarının herhangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya herhangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur. Yanan yerlerde husule gelen enkaz hiçbir suretle eşhasa satılamaz. Bunlar resmi daire ve müesseseler ihtiyacına tahsis olunur.

Ormanlarda umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı veya estetik ve turistik bakımdan yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hâsılatı işleyeceklerin ve kullanacakların yapacakları bina ve her nevi tesisat için Ziraat Vekâetinden izin alınır."

*"**Madde 115-** Devlet ormanlarının toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temliki bir kanun ile olur.*

Devlet ormanları üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Maliye ve Ziraat Vekâletinin tasvibine bağlıdır."

3.4.Orman Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 17.6.2004 Tarihli ve 5192 Sayılı Kanun:

*"**Madde -1** 31/08/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17'nci maddesinin ikinci fıkrasının son iki cümlesi metinden çıkarılarak fıkranın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddenin Anayasa Mahkemesince iptal edilen üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.*

"Yanan orman alanlarındaki her türlü emval Orman Genel Müdürlüğünce değerlendirilir."

"Savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı ve katı atık bertaraf tesislerinin; sanatoryum, baraj, gölet ve mezarlıkların; Devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesislerinin ve bunlarla ilgili her türlü yer ve binanın Devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasında kamu yararı ve zaruret olması halinde, gerçek ve tüzel kişilere bedeli mukabilinde Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Devletçe yapılan ve/veya

işletilenlerden bedel alınmaz. Bu izin süresi kırk dokuz yılı geçemez. Bu alanlarda Devletçe yapılanların dışındaki her türlü bina ve tesisler iznin sona ermesi halinde eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğünün tasarrufuna geçer. Söz konusu tesisler Orman Genel Müdürlüğü veya Çevre ve Orman Bakanlığı ihtiyacında kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir. İzin amaç ve şartlarına uygun olarak faaliyet gösteren hak sahiplerinin izin süreleri; yer, bina ve tesislerin rayiç değeri üzerinden belirlenecek yıllık bedelle doksan dokuz yıla kadar uzatılabilir. Bu durumda devir işlemleri uzatma süresi sonunda yapılır. Verilen izinler amaç dışında kullanılamaz.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen bina ve tesislerin hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda veya hususi ormanlarda yapılmak istenmesi halinde de Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilebilir. Bu takdirde kullanım bedeli, süresi, yapılan bina ve tesislerin devri gibi hususlar genel hükümlere uygun olarak taraflarca tespit edilir. "

3.5. Askeri Yasak Bölgeler Ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliği

"Tanımlar:

Madde 3-

...

13) Askeri tesis

Askeri personel, tesis veya malzemelerin bulunduğu yer, depo, kışla, bina gibi yerlerdir.

14) Askeri Bölge

Birinci derece askeri yasak bölgeler, nöbet yerleri, karakol, kışla, karargahlar, askeri kurumlar, yerleşme ve konaklama gibi amaçlarla kullanılan bina ve mahallerin bulunduğu yerlerdir.

16) Stratejik (hayati) önemi haiz yer

Milli güvenliğin ve milli çıkarların sağlanmasına etkisi olabilecek topluluk, tesis veya yerlerdir.

4. Sayıştay İncelemesi

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 832 sayılı Sayıştay Kanununun Ek 12'nci maddesi hükmü uyarınca şikayet konusunun incelenmesi talebine ilişkin Sayıştay Başkanlığının yerinde incelemeleri de içeren hazırladığı " Aksaz Deniz Üs Komutanlığının Kara Askeri Yasak Bölgesi Hakkında İnceleme Raporu" 21/7/2010 tarihi itibariyle Meclis Başkanlığına gönderilmiştir. Söz konusu raporun sonuç kısmında konuya ilişkin şu bilgiler sunulmuştur:

Aksaz deniz üs komutanlığının güvenliğini sağlamak için tesis edilen kara askeri yasak bölgelerin sınırlarının nereleri kapsadığı konusunda;

Bakanlar Kurulu Kararları ile bu kararlar ekinde bulunan haritalar ve koordinat değerleri Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne bağlı Muğla Kadastro Müdürlüğünce incelendiği; 2565 sayılı Kanunun 5'inci maddesinde 1'inci derece kara askeri yasak bölge sınırlarının yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis ve bölgelerin, çevre duvarı, tel örgü veya benzeri engel veya işaretlerle belirlenen dış sınırlarından itibaren başlayacağı belirtilmişse de haritalarda bu işaretlemeler yapılmadığından en az yüz, en fazla dörtyüz metre mesafelerden hangisinin esas alındığı veya bunlar dışında bir mesafenin esas alınıp alınmadığının tespitinin teknik olarak mümkün olmadığı, 2'nci derece askeri yasak bölge sınırlarında en uzak mesafenin 7.700 m. esas alındığı bildirildiği, bu mesafenin, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu ile bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelikte belirtilen sınırlara uygun olduğunun anlaşıldığı,

Bu sınırlar içerisinde bulunan gayrimenkullerin mülkiyet durumlarının ne olduğu konusunda;

Şahıslar adına kayıtlı olan ve kamulaştırılan 17 adet taşınmaz, Hazine adına kayıtlı olan ve Milli Savunma Bakanlığına tahsisli toplam 15 parsel taşınmaz ile Orman vasıflı olup Hazine adına kayıtlı toplam 17 parsel taşınmazın mülkiyet durumuna ilişkin bilgiler, Milli Savunma Bakanlığı İnşaat Emlak ve NATO Güvenlik Yatırımları Daire Başkanlığı ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden temin edildiği,

Marmaris Aksaz Deniz Üs Komutanlığının 2'nci derece askeri yasak bölge kapsamında ve Orman Bakanlığı tarafından 99 yıl kullanımına izin verilen saha içerisinde kalan ve şahıslar tarafından işgal edilen kaçak yapıların tespitine ilişkin olarak Milli Savunma Bakanlığı İzmir İnşaat Emlak Bölge Başkanlığınca kendi teknik elemanlarına çalışmalar yaptırıldığı,

Ayrıca ileride doğacak itirazlara meydan vermemek için Köyceğiz Tapu Kadastro Müdürlüğü elemanlarınca da müştereken aynı konuda çalışmalar yapılmış ve her iki çalışma sonuçlan birbirini teyit ettiği,

Söz konusu gayrimenkullerin hiç birinin tapu kaydı mevcut olmadığı, şahıslarca işgal edilen yerlerde kanunun öngördüğü zilyetlik hakkı kazanılamadığı, okul binası, okul lojmanı, cami, cami lojmanı ve tarihi kilise şahıslara ait olmadığından zilyetlik söz konusu olmadığı, Bunlardan okul binası, okul lojmanı, cami, cami lojmanı Köy Muhtarlığı tarafından yaptırıldığı,

Bakanlar kurulunun 2003/6165 sayılı kararı ile sınırları genişletildiği anlaşılan 1 inci ve 2 nci derece kara askeri yasak bölgelerin sınırlarının kamu hizmet gereklerini ve kamu yararını ne ölçüde karşıladığı, söz konusu bakanlar kurulu kararının yerindelik ve hukukilik durumu konusunda;

1'inci ve 2'nci derece kara askeri yasak bölgelerin kurulması talebine ilişkin olarak ilgili kurumca çalışmalar yapılırken, Kanun ve Yönetmelikte hangi kriterlerin esas alınacağı açık ve seçik olarak belirtilmediği, sadece ilgili makamların takdirine bırakıldığı, usul yönünden yapılan işlemlerde bir kanuna aykırılık görülmediği,

Meri mevzuat, hizmet gerekleri ve kamu yararı bakımından, Büyükkaraağaç Mahallesinin yasak bölge sınırları dışına çıkarılıp çıkarılamayacağı konusunda:

2565 sayılı Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik hükümleri dikkate alındığında, askeri yasak bölgelerin hizmet gerekleri ve kamu yararına olan ihtiyaç göz önünde bulundurularak söz konusu yer askeri yasak bölge ilan edilmiş olup, aynı prosedür takip edilerek Bakanlar Kurulunca askeri yasak bölge kapsamından çıkarılmasına karar verildiği takdirde, bu bölge kara askeri yasak bölge kapsamından çıkarılabileceği,

Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada bulunan halkın geçmişten gelme fiili kullanımında/zilyetliklerindeki orman statüsündeki alanlarda, Çevre ve Orman Bakanlığının Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı/kullanım izni tesisine dair işlemin hukukilik ve yerindelik bakımından uygunluğu konusunda;

Söz konusu yere ait, Çevre ve Orman Bakanlığınca Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı/kullanım izni tesisine dair işlemlerin, ilgili kanun hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği, ancak 6831 sayılı Kanunun 115'inci maddesinde belirtilen Maliye Vekâletince izin alındığına dair herhangi bir belge ibraz edilemediği,

Askeri yasak bölge sınırları dâhilinde kaldığı ve kamuya ait olduğu ileri sürülen sosyal tesislerin mahiyetinin ne olduğu konusunda;

Sosyal tesislerin askeri yasak bölge sınırları içerisinde kalıp kalmadığı, kaldıysa hangi yasak bölge sınırları içerisinde olduğu, sosyal tesislerin neleri kapsadığı ve bunların mahiyetlerinin ne olduğu hususlarının tespitinin ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri dikkate alınarak Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğünde çalışan konuya ilişkin uzmanlarca yapılabileceği,

Sosyal tesislerin kara askeri yasak bölge ilanı için gerekli olan "yurt savunması bakımından hayati önem taşıyan askeri tesis" kavramının içinde mütalaa edilip edilemeyeceği konusunda;

Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinin 3. maddesinde; birinci derece kara askeri yasak bölgelerin, askeri tesislerin, askeri bölgelerin ve stratejik (hayati) önemi haiz yerlerin tanımları yapıldığı,

Yukarıda belirtilen madde hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; askeri tesislerden askeri personelin, askeri malzemelerin bulunduğu yerlerin, depoların, kışlaların ve binaların anlaşılması gerektiği; askeri bölgelerin ise nöbet yerleri, karakol, kışla, karargâhlar, askeri kurumlar, yerleşme ve konaklama gibi amaçlarla kullanılan binalar ve mahallerin olduğu, hayati önemi haiz yerlerin ise milli güvenliğin ve milli çıkarların sağlanmasına etkisi olabilecek topluluk, tesis veya yerler olduğu hüküm altına alındığı,

Askeri yasak bölgelerin yurt savunması bakımından hayati öneme haiz olan yerlerde kurulabileceği ve bu yerlerde Yönetmeliğin yukarıdaki maddesinde belirtilen birimler ve tesisler bulunabileceği,

Sosyal tesislerin askeri yasak bölgede kurulması için kanunda aranılan şartlara haiz olup olmadığı konusunda:

2565 sayılı Kanun ile bu Kanunun 33'üncü maddesi hükmü uyarınca çıkarılan Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Yönetmeliğinde askeri yasak bölgelerde kurulacak sosyal tesisler konusunda herhangi bir düzenleme yapılmadığı,

Söz konusu yerin tahsisi 18.06.1979 tarihinde yapılmış olmasına rağmen buradaki sosyal tesislerin hangi tarihte yapıldığı tarafımızca bilinmemektedir. Sosyal tesislerin yapıldığı tarih tespit edildikten sonra bu tarihte yürürlükte bulunan kanun hükümlerine göre inceleme yapılabileceği,

Tahsisin yapıldığı tarihten itibaren bu güne kadarki kanun hükümleri incelendiğinde;

1-Tahsisin yapıldığı tarihte 6785 sayılı İmar Kanunu yürürlükte olup Kanunda konuya ilişkin bir hüküm bulunmadığı,

2- 6785 sayılı İmar Kanununda 2981 sayılı Kanunla bir değişiklik yapılmış ve bu değişiklik 08.03.1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Adı geçen Kanunun 3'üncü maddesinde; askeri yasak bölgeleri ve güvenlik bölgelerinde, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait harekat, eğitim ve savunma amaçlı yapılarda bu Kanun hükümlerinin uygulanamayacağı belirtildiği,

3- 6785 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılarak yerine 3194 sayılı İmar Kanunu çıkarılmış ve söz konusu Kanun 9.11.1985 tarihinde yürürlüğe girdiği, adı geçen Kanunun 4'üncü maddesinin 2'nci paragrafında; Türk Silahlı Kuvvetlerine ait harekat, eğitim ve savunma amaçlı yapılar için, bu kanun hükümlerinden hangisinin ne şekilde uygulanacağı Milli Savunma Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından müştereken belirleneceği hükmü getirilmiştir. Madde hükmü uyarınca bu yerler için Milli Savunma Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanacak esaslara göre işlem yapılacağı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 22 yılı aşkın bir süre geçtikten sonra 04.06.2008 tarihinde bu esasları belirleyen bir protokol düzenlenerek 04.06.2008 tarihinde imza altına alınmış ve aynı tarihte yürürlüğe girdiği, 04.06.2008 tarihinden itibaren Protokol hükümlerinin uygulanacağı,

4- 3194 sayılı imar Kanununun yürürlüğe girdiği 09.11.1985 tarihi ile Protokolün yürürlüğe girdiği 03.06.2008 tarihleri arasında ise 3194 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı,

Müştekilerce dile getirilen, mahallelerin 2'nci derece askeri yasak bölge kapsamında kaldığı halde 1 inci derece askeri yasak bölge sınırları içerisindeymiş gibi fiili uygulamalara ve sınırlamalara tabi tutuldukları iddiasının ne kadar doğru olduğu, bölgedeki idari makamlarca yapıldığı iddia edilen hürriyeti kısıtlayıcı tasarrufların (eylem ve işlemlerin) mahiyetinin ne olduğu, bu iddianın doğru olup olmadığı konusunda;

Mahallindeki çalışmalar sonucunda;

Kurumlarla yapılan yazışmalar ve Sultaniye Köyü yetkilileri ile yapılan görüşmelerden bu Köy ve Mahalleye ilişkin olarak;

a) Büyükkaraağaç mahallesinin kuruluşunun yıllar öncesine dayandığı,

b) Köyceğiz Kaymakamlığı ve Muğla İl Müftülüğünce gönderilen yazılardan; Sultaniye Köyü cami inşaatının 1953 yılında, Büyükkaraağaç mahallesindeki cami inşaatının ise 1968

yılında tamamlandığı ve halen faaliyette olduğu,

c) Köyceğiz Kaymakamlığı ve Muğla Milli Eğitim Müdürlüğünce gönderilen yazılardan; Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesindeki okulun, 1983 yılında tamamlandığı ve ilk öğretmen atamasının aynı yıl yapıldığı, okulun (1983-1998) yılları arasında faaliyet gösterdiği, ilköğretim öğrencilerinin tamamı taşımalı eğitim kapsamına alındığından (1998-1999) eğitim-öğretim yılında okulda eğitime ara verildiği ve halen de eğitim yapılmadığı, lojmanın ise 1984 yılında yapıldığı ve okula 1985 yılında elektriğin bağlandığı,

d) 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu ile adı geçen kanunun 12'nci maddesi gereğince yayımlanan Kimlik Bildirme Kanununun Uygulanması İle İlgili Yönetmelik hükümleri uyarınca düzenlenen ve muhtarlıkça onaylanan Kimlik Bildirme Belgelerinden bu yerde toplam 41 adet konut, cami, cami lojmanı, marangoz atölyesi, okul ve okul lojmanının bulunduğu,

e) Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü ve bu köye bağlı Büyükkaraağaç Mahallesinde kimlerin oturduğu konusunda oluşturulan komisyonun yapmış olduğu çalışmalar sonucunda düzenlenen tutanaktan, bu yerde toplam 44 hanenin bulunduğu ve 123 kişinin ikamet ettiği,

f) Köyceğiz Belediye Başkanlığınca gönderilen yazıdan, Sultaniye Köyü ve bu köye bağlı mahalle sınırları içinde toplam 130 kişinin emlak vergisi mükellefi olduğu,

g) Aydem Elektirk Dağıtım Anonim Şirketi Köyceğiz işletmesince gönderilen yazıdan ise bu yere elektriğin 1984 yılında geldiği, İlk abonelik işleminin 1985 yılında yapıldığı ve Büyükkaraağaç Mahallesinde 48 elektrik abonesinin bulunduğu,

h) Türk Telekom AŞ Köyceğiz Ofisince gönderilen yazıdan, Büyükkaraağaç Mahallesine ilk telefonun 16.08.1999 tarihinde bağlandığını ve abone işleminin aynı tarihte gerçekleştirildiğini ve halen bu köyde 23 adet telefon abonesinin bulunduğu,

Anlaşıldığı,

Sultaniye Köyü yetkililerinin ifadelerinden Büyükkaraağaç Mahallesinin kuruluşunun yüzlerce yıl önceye dayandığı, buradaki caminin 1950'li yıllarda yapıldığı ve halen faaliyette olduğu, okulun ise 1980'li yıllarda yapıldığı ve mevcut olduğu, elektriğin 1984, telefonun ise 1999 yılında bağlandığı, halen bu yerde 44 hanenin bulunduğu ve 123 kişinin ikamet ettiği, gayrimenkulu bulunan 130 kişinin emlak vergisi mükellefi olduğu bilgilerine ulaşılmış olması nedeniyle bu yerin eskiden beri bir yerleşim yeri olduğu görüş ve kanaatine varıldığı,

6831 sayılı orman kanununun 2'nci maddesinin (b) bendinin uygulaması hakkında;

6831 sayılı Kanunun 2'nci maddesinde; izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanların bu niteliklerinin devamı süresince hiçbir şekilde orman sınırlarının dışına çıkarılamayacağı belirtildiği, anılan madde hükmü uyarınca, geçmişten beri orman arazisini işgal ederek bu yerlere inşaat yapan, tarım arazisi açarak imar ve ihya eden kişilerin zilyetlik yoluyla tapu sahibi olmaları mümkün bulunmadığı,

İkinci derece kara askeri yasak bölge sınırları içinde bulunan gayrimenkullerin kamulaştırılması konusunda;

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri dikkate alınarak bu yerde taşınmaz malları bulunan kişilerin gayrimenkullerinin kamulaştırılması için Muğla il İdare Kurulunca kamu yararı kararı alındığı ve Valilikçe onaylandığı,

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu genel bir kanun olup bu kanun hükümlerine göre kamulaştırma kararı alınıp kamulaştırma işlemine başlanmışsa da, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu özel bir kanun olması nedeniyle sözü edilen yerde bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının daha uygun olacağı düşünüldüğü, çünkü bu yerin 1 ve 2'nci derece kara askeri yasak bölge sınırları Bakanlar Kurulunca belirlendiği ve burada yaşayan kişiler ile gayrimenkulleri bulunanların kanun ve yönetmelikten yararlanması gereken hakların kanuni güvence altına alındığı,

Kaldı ki 2565 sayılı Kanunun 2'nci maddesinde; Bakanlar Kuruluna kara askeri yasak bölge kurulması ve kaldırılması yetkisi verildiğinden alınacak yeni bir Bakanlar Kurulu Kararı ile yasak bölge sınırlarının değiştirilme imkânı bulunmaktadır. Bu yol izlenmeyip genel kanun olan Kamulaştırma Kanunu hükümleri uygulanarak, 2565 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan Yönetmeliğin kişilere sağladığı bir kısım hakların ellerinden alınmış olacağı,

Büyükkaraağaç mahallesinde oturan kişilerin başka yere nakledilerek iskân edilmeleri konusunda;

442 sayılı Köy Kanununun ek 10'uncu maddesi hükmü uyarınca Valilikçe resen köy yerleşme planının yapılması için Muğla İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği'ne "Köy Yerleşik Alanı Tespit Komisyonu" kurulması görevi verildiği, İskan Kanunu hükümlerine göre bunların Devlet eliyle iskan edilebilmesi için;

Milli Savunma Bakanlığı veya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından kamulaştırılması ve kamulaştırma bedelinin İskan Kanununun 12'nci maddesi hükmü uyarınca iskan geliri hesabına yatırılması gerektiği, bu yerde tapusu olan gayrimenkul sahiplerinin sayısı çok az olup bunlar için madde hükmünün uygulanması mümkünse de, bu yerde oturanların büyük bir çoğunluğu orman arazisini işgal ederek ev yaptıkları ve tarım arazisi açtıkları için bunların bu yerde Orman Kanunu hükümleri açısından zilyetlik yoluyla tapu sahibi olmalarının yasal olarak mümkün olmadığı, tapusu olmayan yerler için kamulaştırma bedeli tespit edilemeyeceğinden dolayısıyla iskan geliri hesabına kamulaştırma bedeli adı altında bir ödeme yapmaları mümkün olmadığı, tapusu olmayan kişilerin bu madde hükmüne göre iskan edilmelerine imkan bulunmadığı,

İskân Kanununun 13. maddesi Anayasa Mahkemesinin 24.09.2008 tarihli ve E.2006/142, K.2008/148 sayılı Kararında, bu maddenin uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar yürürlüğünün durdurulmasına karar verildiği, bu nedenle 13'üncü maddede belirtilen Milli Güvenlik

nedeniyle iskân yapılabilmesi için Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin önerisi doğrultusunda Bakanlar Kurulunca Karar alınması gerekçe gösterilerek iskân edilmeleri mümkün olmadığı,

Köy Kanununun ek 14'üncü maddesinde 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu bu Kanun kapsamı dışında olduğu belirtildiği, bu nedenle söz konusu askeri yasak bölgede köy yerleşim planı düzenlenemeyecek, dolayısıyla da bu yasak bölge sınırları içinde kalan her hangi bir yere iskân edilemeyeceği,

442 sayılı Köy Kanununun ek 10'uncu ve ek 14' üncü maddesi hükmü, İskân Kanununun 12'nci maddesi hükmü ve İskân Kanununun 13. maddesi hükümleri incelendiğinde söz konusu köyün herhangi bir yere iskân edilemeyeceğinin anlaşıldığı,

Büyükkaraağaç Mahallesi sakinleri köylerinden başka bir yere nakillerini talep etmedikleri, bu köyde bir kısım kişilerin tapulu gayrimenkulleri bulunmakla beraber büyük bir çoğunluğu orman arazisini işgal ederek buralara evler yaptığı, tarım arazisi açtıklarını ve geçimlerini buradaki faaliyetleriyle sağladıkları,

Burada yaşayan kişilerin burada çocuklarını okutmak için okul yaptırılarak öğretmenler atanmış, ibadetleri için cami yaptırılmış ve imam görevlendirildiği, evlerine elektrik ve telefon bağlanmış, toplu yaşamaları için gereken altyapılar hazırlanmış olup yaşamlarını burada sürdürdükleri,

Yıllardır bir arada yaşayan ve tapulu gayrimenkulleri olmayan bu insanlara kanunen herhangi bir kamulaştırma bedeli ödenmesinin imkanı olmadığı gibi İskan Kanunu hükümlerine göre de iskan edilmeleri mümkün olmadığından bunların yeni bir yere yerleştirilmeden buradan çıkarılmaları hayatiyetlerini devam etmelerindeki büyük sorun ve sıkıntıların yanında sosyolojik ve psikolojik bir takım sorunları beraberinde getireceği, yapılacak böyle bir uygulamanın Anayasanın sosyal Devlet ilkesi hükümlerine de uygun olmayacağının düşünüldüğü,

Yukarıda doğabileceği belirtilen olumsuz sonuçların önlenmesi ve mağduriyetlerin giderilebilmesi için Büyükkaraağaç sakinlerine Anayasanın sosyal Devlet ilkeleri göz önünde bulundurularak Devlet eliyle ikinci derece askeri yasak bölgede tanınan hakların tümüyle kullandırılması, bu olamayacaksa yaşadıkları çevre şartlarıyla uyumlu olan bir başka yere yerleştirilmelerinin uygun olacağının düşünüldüğü,

Belirtilmiştir.

4. Belgeler

4.1. Milli Savunma Bakanlığının 23/3/2007 tarihli ve 9/3/2006 tarihli cevabi yazılarında:

Dilekçede belirtilen bölgenin, Bakanlar Kurulunun 15 Ağustos 2003 tarih ve 2003/6165 sayılı kararı ile tesis edilen kara askeri yasak bölgeler kapsamında bulunduğu,

Anılan bölgede bulunan şahıs mülkiyetindeki arazilerin kamulaştırılmasına yönelik çalışmalara başlanıldığı, bölgenin Çevre ve Orman Bakanlığından kullanma izni alınan orman arazisi kapsamından çıkarılması uygun görülmediği,

Aksaz Deniz Üs Komutanlığı Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgesi sınırları içerisinde, şahıslara ait taşınmaz mal bulunmadığı,

Aksaz Deniz Üs Komutanlığı İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgesi sınırları içerisinde kalan şahıslara ait toplam 17 adet parselin, "Deniz Kuvvetleri Komutanlığı 2007 Yılı Kamulaştırma Planı"na alındığı,

Şahıslara ait parsellerin kamulaştırılmasını müteakip, halen İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge sınırları içinde kalan Büyükkaraağaç Mahallesinin Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgeye dâhil edileceği,

Büyükkaraağaç Mahallesinin İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge kapsamı dışına çıkarılmasının mümkün ve uygun olmadığı, aksine 5543 sayılı Kanun gereği, Büyükkaraağaç Mahallesinin bir başka bölgeye naklinin hızlandırılmasının gerektiği,

Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan tesislerin kullanım maksadının ve mahiyetinin konu ile ilgisinin bulunmadığı,

Büyükkaraağaç Mahallesi İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgesi sınırları içinde kaldığı halde, Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölgeleri için uygulanan sınırlamalara tabi tutulduğu iddiasının doğru olmadığının tespit edildiği,

Belirtilmiştir.

4.2. MSB'nin Komisyonumuza muhatap 21/05/2010 tarih 678 sayılı yazısında:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca alınan 11 Mart 2010 tarihli ve 16 sayılı kararla, bu karara dayalı talep dilekçesinde belirtilen bazı konularda Sayıştay'ca yerinde inceleme yapılarak inceleme sonuçlarının Dilekçe Komisyonunca değerlendirilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmesinin talep edilmiş olduğu Genel Kurmay Başkanlığının 06/05/2010 tarihli 1575 sayılı yazı ekinde gönderilen Sayıştay Başkanlığının 20/09/2010 tarihli 41777 sayılı yazısından anlaşıldığı,

Konu hakkında yapılan inceleme sonucunda; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca Sayıştay Başkanlığından talep edilen konuların 832 sayılı Sayıştay Kanununun ve buna ilişkin kabul edilen uygulama yönetmeliği kapsamında olmadığı sonucuna varıldığı,

Bu itibarla; Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu tarafından Sayıştay Başkanlığından talep edilen hususların TBMM İç Tüzüğünün 41 nci maddesi kapsamında Bakanlıklarından talep edilmesi halinde gerekli bilgi ve belgelerin komisyona gönderilebileceğinin değerlendirildiği,

Bildirilmiştir.

MSB'nin 21/05/2010 tarih 678 sayılı yazısına ekli Sayıştay Başkanlığının Genel Kurmay Harekat Başkanlığına muhatap 23/04/2010 tarih ve 41777 sayılı yazısında;

TBMM Dilekçe Komisyonunca alınan 11/03/2010 tarih ve 16 sayılı kararında belirtilen konuların (03/05/2010- 07/05/2010) tarihleri arasında yerinde incelenmesi planlandığı, 18/06/1979 tarih ve 7/17851 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1. ve 2. derece yasak bölge ilan edilen ve 15/08/2003 tarih ve 2003/6165 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sınırları genişletilen kara askeri yasak bölgelere ait inceleme konusu ile ilgili mahallinden temin edilecek belge ve bilgilerin Başkanlıklarınca görevlendirilecek denetim elemanlarına verilmesi, ayrıca arazi üzerinde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü'nce görevlendirilen teknik elemanlar tarafından ölçüm ve aplikasyon işlemlerinin yaptırılması gerektiğinden, bu işlere nezaret edecek Kurum elemanlarının görevlendirilmesi ve çalışmalarla ilgili olarak gerekli kolaylığın sağlanmasının talep edildiği

Anlaşılmıştır.

4.3. Sayıştay Başkanlığınca Rapor Eki Belge olarak sunulan Milli Savunma Bakanlığının Çevre ve Orman Bakanlığına muhatap 22/7/2009 tarih ve 14980 sayılı yazısında:

6831 sayılı Orman Kanununa göre sınırları belirlenen, Milli Savunma Bakanlığına kullanım izni verilen devlet ormanı sınırları içerisinde bulunan işgalli yapıların, kullanım izninin verildiği 1981 yılından öncede mevcut olması nedeniyle, söz konusu işgalli yapı ve tesislere aynı Kanunun 17 nci maddesi hükmü gereğince işlem yapılması talep edildiği görülmüştür.

4.4.Çevre ve Orman Bakanlığının 17/5/2006, 16/9/2010, 28/9/2010 ve 15/10/2010 tarihli cevabi yazılarında:

Milli Savunma Bakanlığına Muğla İli, Köyceğiz İlçesi, Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç mahallesinin de içinde bulunduğu 7871,63 Ha.'lık ormanlık alanda askeri amaçla 99 yıllığına Makamın 25.01.1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurlarıyla bedelsiz izin verildiği, sahanın 26/08/1982 tarihinde ilgili Bakanlığa teslim edildiği, ayrıca bu sahanın Köyceğiz Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içinde kalan 3639 Ha'lık kısmının da Aksaz Deniz Üs Komutanlığına teslim edildiği, ancak işlem dosyasında 6831 sayılı Orman Kanununun 115 inci maddesi gereğince irtifak hakkı tesis edilmediği,

Aksaz Deniz Üs Komutanlığına izin verilen sahalara ilişkin müracaatın, Mili Savunma Bakanlığınca koordinatlar belirtilerek yapıldığı, fakat alanın belirtilmediği, tahsis talebinin gerekçesinin ulusal savunma amaçlı olması nedeniyle talep edilen saha belirlenirken içinde bulunan Büyükkaraağaç Mahallesi ve mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan gerek tapulu gerekse tapusuz arazilerin dikkate alınmadığı, Milli savunma Bakanlığınca talep edilen koordinatlar içinde kalan tüm alanın izin-irtifak hakkı raporuna dahil edildiği,

Ayrıca, Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği ve gizliliğini sağlamak amacıyla, tesisin çevresindeki kara ve deniz mıntıkaları 1110 sayılı Askeri Memnu Mıntıkalar Kanunu gereğince 1979 yılında Bakanlar Kurulu Kararıyla Askeri Yasak Bölge olarak ayrıldığı ve askeri yasak bölge hudutları dahilinde kalan 7871,63 Ha'lık ormanlık sahada Milli Savunma

Bakanlığı adına 99 yıl süreli izin irtifak hakkı tesis edildiğinden bu alanlarda 6831 sayılı Orman Kanununun 2/A ve 2/B madde uygulamasının yapılmasının yasal imkanı bulunmadığı,

Orman kadastrosuna ait yönetmelikte izin verilen sahalarda orman sınırları dışına çıkarma (2/B) uygulamasının yapılamayacağının belirtildiği, bu sebeple orman kadastro çalışmaları sırasında, bahse konu alanda 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B madde araştırmasının yapılmadığı,

Ayrıca bir köyde 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B sayılı Orman Kanununun 2/B madde uygulaması yapıldıktan sonra, bu uygulama için köyde yeni bir çalışma yapılabilmesi hallerinin Orman Kadastrosu Yönetmeliğinde tarif edildiği, mevcut mevzuata göre izin sahalarının sonlanmaması halinde, 2/B araştırması yapılabilmesinin mümkün görülmediği, ilave olarak 2/A madde uygulamasına yönelik meri yönetmeliğin bulunmadığı,

Milli Savunma Bakanlığı adına verilen iznin devam ettiği ve mevzuatta gerekli değişiklik yapılmadığı sürece Sultaniye Köyü, Büyükkaraağaç Mahallesindeki problemin çözümünün mümkün olamayacağının değerlendirildiği,

Belirtilmiştir.

4.5. Sayıştay Başkanlığınca Rapor Eki Belge olarak sunulan Çevre ve Orman Bakanlığının Milli Savunma Bakanlığına muhatap 15/10/2008 tarih ve 1383 sayılı yazısında:

Orman Genel Müdürlüğü yetkiliklilerince hazırlanan raporda 26/8/1981 tarihinde Milli Savunma Bakanlığına teslim edilen saha ile ilgili orman yangınlarına 1 . derecede hassas olan yörede sosyal problemler olabileceği, orman halk ilişkilerinin olumsuz etkileyeceği düşüncesiyle Orman Genel Müdürlüğünü işgalcilerin tahliyesi konusunda taraf olmasının uygun olmayacağı,

Belirtilmiştir.

4.6. İçişleri Bakanlığının 26/10/2010 tarihli yazısına ekli Muğla Valiliğinin 4/10/2010 tarihli yazısında:

Muğla ili Köyceğiz ilçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinde, İkinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan, mülkiyeti gerçek kişilere ait 11 adet parselde kayıtlı taşınmazların, 2942 sayılı kanun kapsamında yapılacak kamulaştırma çalışmalarına esas olmak üzere kamu yararı kararı alınması, Milli Savunma Bakanlığı İzmir İnşaat Emlak ve Nato Enfrastrüktür Başkanlığının 07.05.2008 tarih ve 1744 sayılı yazıları ile Valiliklerinden talep edildiği,

Bu talebin, İl İdare Kurulunca mevzuat doğrultusunda değerlendirilerek, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunun 5 inci maddesi gereğince kamu yararı kararı alındığı, 05/06/2008 tarih ve 787 sayılı bu karar, aynı Kanunun 6 ncı maddesine göre de Valiliklerince 17/06/2008 tarihinde onaylandığı,

2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun "Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar" başlıklı 21. maddesi (a) bendinde, "bölge içerisindeki gerçek ve tüzel kişilere ait malların kamulaştırılabileceği" hükmü bulunduğu,

Milli Savunma Bakanlığı İzmir İnşaat Emlak ve Nato Enfrastrüktür Başkanlığının talebi üzerine 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre İl İdare Kurulunun 05/06/2008 tarih 787 sayılı kararı ile verilen kamu yararı kararına ait işlemler yasa ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği,

Bildirilmiştir.

4.7.Köyceğiz Kaymakamlığının 10/2/1010 tarihli yazısına ekli inceleme raporunda:

Aksaz Deniz Üs Komutanlığınca belirlenen Askeri Yasak Bölge içinde kalan Özel mülkiyetlerden bir kısmının, tarafların uzlaşmaları sonucunda kamulaştırmaları yapıldığı, Taraflar arasında uzlaşma sağlanamayan taşınmazlarla ilgili olarak; Milli Savunma Bakanlığı tarafından taşınmaz malikleri aleyhine Köyceğiz Asliye Hukuk Mahkemesin de açılan Kamulaştırma Bedelinin Tespiti ile Kamulaştırılan Taşınmazın Tapusunun İptali ve Hazine adına Tapuya tescili için açılan davaların bir kısmı tamamlanmış ve bir kısmıda halen devam ettiği,

Dilekçede bahsi geçen mahallenin boşaltılmasının yukarıda anlatılan sebeplerle olup, mağduriyetleri kamulaştırma bedellerinin kendilerine ödenmesi sureti ile giderildiği,

Bildirilmiştir.

4.8. 25 Ocak 1978 tarihli ve 478/6 sayılı MSB lehine kullanım izni verilmesine dair olurda:

Bahse konu kullanım sahasının mevkisi ile orman durumu, Muğla İli Marmaris ve Köyceğiz ilçeleri Ada ve Büyükkaraağaç köyleri mülki sınırları içinde... Muğla Orman Bölge Baş müdürlüğü Köyceğiz İşletmesi Ekincik serisi 1,7,10,15,16,28,39,47,61,74,76,78 Nolu .... Bölmelerinde olduğu, tahdidinin yapıldığı, şeklinde belirtildikten sonra *"işbu orman sahası üzerinde, örneği ekte sunulan taahhütnamede yazılı şartlar dairesinde ve 6831e sayılı Orman Kanununun 17.3 maddesi uyarınca (99) sene müddetle izin verilmesinde diğer ilgili yasa hükümleri saklı kalmak kaydiyle bir mahzur görülmemiştir."* denilmiş ve bahse konu sahanın Güney-Batı İlleri Deniz Üssü tesisi için kullanılması amacıyla tahsis edildiği, belirtilmiştir.

4.9. Çevre ve Orman Bakanlığının 15.10.2010 tarihli yazısına ekli Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü Tesisleri için saha tahsisi ve izin verilmesi konulu 18/6/1981 tarihli Taahhüt Senedinde:

İzne konu sahanın mevkii ve hududu, Muğla İli Marmaris ve Köyceğiz ilçeleri Ada ve Büyükkaraağaç köyleri mülki sınırları içinde ... Muğla Orman Bölge Baş müdürlüğü, Köyceğiz İşletmesi Ekincik serisi 1,2,3,5,6,7,10,15,16,28,39,40,41,42,43,44,45,46,47 61,74,76,78.... Bölmelerinde bulunduğu belirtildikten sonra,

"1. İzne konu olan saha Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisi için kullanılacaktır.

Orman Bakanlığının yeniden muvafakatı alınmadan bu sahada yukarıda yazılı tesislerden başkası yapılmayacak, tesislerin ve sahaların normal kullanılmasını ve gayesini taşacak hiçbir eylem veya işleme teşebbüs edilmeyecektir.

....

11. Hak leh-darı (MSB) işbu Taahhüd Senedi ile taahhüd ve kabul olunan şartlara uygun hareket etmediği takdirde, Orman İdaresinin yapacağı ihtara rağmen şartlar yine yerine getirilmezse iznin ilgili Bakanlıklarca ortadan kaldırılacağını peşinen kabul eder."

Denilmiştir.

4.10. 26/8/1982 tarihli İzin İrtifak hakkı verilen sahanın Teslim ve Tesellüm Tutanağında:

İzne konu sahanın bulunduğu orman ve mevkii " ..... *Ekincik serisi 1,2,3,5,6, 7,10, 15,16,28,39,40,41,42,43,44,45,46,47,61,74,76,78 Nolu .... Bölmeler karaağaç mevkii"* olarak belirtilmiştir.

Yine, 1 Mart 1980 tarihli Güney –Batı Anadolu İlleri Deniz üssünün askeri yasak bölgeleri sınırları içinde kalan ve MSB lehine kullanma izni verilen sahayı gösteren haritada yukarıda belirtilen bölmelerin kullanım iznine konu edildiği görülmüştür.

Bu şekilde kullanım iznine dair olur kapsamında olmayan ve şikayete konu ihtilaflı alanında bulunduğu Ekincik serisi 2,3,5,6,40,41,42,43,44,45,46, nolu bölmelerinde MSB'ye teslim edildiği görülmüş, Aksaz Özel Eğitim Merkezinin bulunduğu Ekincik serisi 4 nolu bölmenin ise gerek kullanım izninde, gerekse teslim tesellüm tutanağında MSB'ye tahsis edilen yerler arasında bulunmadığı tespit edilmiştir.

4.11. Aksaz Deniz Üs Komutanlığının yerleşkesine ve tesislerine ilişkin bilgilerin sunulduğu, kamuya açık Resmi Web sayfasında:

Deniz üssünün 1983 yılında inşa faaliyetlerine başlandığı, 1992 yılı itibariyle üssün ana yapılanması tamamlandığı, 1999 Ağustos ayından sonra ortaya çıkan harekat ihtiyaçlarına bağlı olarak 200 adet lojman, Güney Görev Grup K.lığı Karargah binası, 456 ere hizmet veren yatakhane ve 300 yatak kapasiteli subay/astsubay vardiya binası imkanları kazandırıldığı ve üssün inşaat projelerinin 2003 Mart ayı itibariyle sonuçlandırıldığı,

Gemi, rıhtım, tersane, helikopter pisti, radar, tamir bakım birimleri, karargah ve hizmet binaları gibi vb. askeri amaçlı tesislerin yanı sıra sosyal tesisler başlığı altında, Aksaz lojmanlar bölgesinde 856 adet lojman, ilköğretim okulu, kreş, açık ve kapalı spor tesisleri, kütüphane, internet kafe ve aile kantini, 720 kişilik Aksaz Kültür Merkezi, 100'er kişilik 2 adet restoran ile kokteyl salonu içeren Aksaz Sahil Gazinosu, 72 oda kapasiteli Aksaz subay/astsubay misafirhanesi, kayıkhane, halı sahalar, kondisyon merkezi, tenis kortları, basketbol sahalarının bulunduğu, spor komplekslerinin mevcut olduğu,

Yine Karaağaç koyuna konuşlu Aksaz Özel Eğitim Merkezi Komutanlığı bünyesinde, 432 motel, bir kafeterya, çok maksatlı salon, alakart restoran, sinema salonu, spor tesisleri, plaj ve yüzme havuzu ile hizmet verildiği,

Aksaz Deniz Üssünün hâlihazır imkân ve kabiliyetlerini sürekli geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılmakta olduğu,

Bilgileri yayımlanmıştır.

4.12. Sayıştay Başkanlığınca sunulan Orman Kadastro Haritaları ile Uydu Görüntüleri ve Fotoğraflar İncelendiğinde:

Askeri Yasak Bölgenin sınırlarının içerisinde Aksaz ve Karaağaç koylarını bulunduğu, Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin Karaağaç Koyu tarafında bulunduğu,

Gemi, rıhtım, tersane, helikopter pisti, radar, tamir bakım birimleri, karargâh ve hizmet binaları gibi vb. askeri amaçlı tesisler ile lojman tesislerinin Aksaz Koyunda bulunduğu,

Bu yerleşke ile Büyükkaraağaç Mahallesi arasında kuş uçuşu deniz üzerinden yaklaşık 9 km. mesafenin, kara üzerinden ise kuş uçuşu yaklaşık 12 km. mesafenin bulunduğu; bu yerleşke ile Marmaris ilçesi merkezi arasında kuş uçuşu yaklaşık 9 km.lik, ulaşım yolu olarak ta 13 km. mesafenin bulunduğu, yine yaklaşık ulaşım yolu ile 6 km. mesafe içerisinde bir marinanın da bulundu Adaağzı yerleşkesinin (tatil beldesinin) bulunduğu,

432 motel, bir kafeterya, çok maksatlı salon, alakart restoran, sinema salonu, spor tesisleri, plaj ve yüzme havuzu gibi sosyal tesislerin bulunduğu Aksaz Özel Eğitim Merkezi Komutanlığının Karaağaç koyunda bulunduğu, bu yerleşim yeri ile Büyükkaraağaç mahallesi arasında kuş uçuşu yaklaşık 3 km. mesafenin bulunduğu,

Büyükaraağaç mahallesinin ve burada mukim kişilerin kullanımındaki yerlerin 1942 tarihli Orman tahditlerine göre ve sonradan yapılan aplikasyon 2/B araştırma çalışmalarına göre daha çok orman olmayan alanda kalmakla birlikte, mahkeme kararları vb. gelişmelere bağlı olarak yapılan Kadastro düzeltmelerine bağlı olarak daha çok Sultaniye Devlet Ormanları içerisinde kaldığı,

Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkesinin ve burada bulunan tesislerin ise 1 nci Derece Askeri Yasak Bölge sınırları içerisinde kalmakla birlikte Sultaniye Devlet Ormanları Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Köyceğiz İşletmesi Ekincik serisi 4 nolu bölmede bulunduğu, Ekincik serisi 4 nolu bölmenin ise gerek kullanım izninde, gerekse teslim tesellüm tutanağında MSB'ye tahsis edilen yerler arasında bulunmadığı

Karaağaç koyundaki Özel Eğitim Merkezinin daha çok yazlık tatil köyü mahiyetindeki yapılardan oluştuğu,

Görülmüş ve anlaşılmıştır.

5. Beyanlar

5.1. Muğla Milletvekili Nil Hıdır 12/1/2010 tarihli Komisyon toplantısında;

Şikâyete konu Köy ve Mahallenin yaklaşık 300 yıllık bir geçmişi olduğunu, 1940'lı yıllarda yapılan kadastro çalışmalarına zamanında itiraz edilemediği için sorununun günümüze taşındığını, Menteşe Oğullarıyla devlet makamları arasındaki ihtilaf ve mahkeme sürecinin devam ettiğini,

Günümüzde sorunun Aksaz Deniz Üs Komutanlığının Köyceğiz Kaymakamlığına yönelik, 2 nci Derece Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan 160 civarındaki arsanın boşaltılması talimatıyla tekrar gündeme geldiğini,

Söz konusu köyün 60 bin kiloluk bal üretiminin, 150 ila 200 dönümlük tarım arazisinin bulunduğunun, altı bine yakın küçük ve büyük baş hayvanı olduğunu, yerleşik ekonomik yaşamını sürdürdüğünü, buradaki vatandaşların Orman Kanunun 2/A uygulaması kapsamında

değerlendirilmeksizin bir göçebe çadırında yaşıyor gibi taşınmalarının istenmesinin insan haklarıyla bağdaşmayacağının,

Bölge halkının kamu kurumlarına saygı duyan, devletini seven kişiler olduğunu ancak uygulamalardan dolayı büyük bir üzüntü içerisinde bulundukları,

Öncelikle beklentilerinin söz konusu bölgede gerekli kadastro çalışmalarının yapılarak vatandaşların haklarının tespit edilmesi yönünde olduğunu, illa taşınması gerekiyorsa vatandaşın mağduriyetini gidermek üzere kendilerine bir yer gösterilmesi gerektiğini,

Belirtmiştir.

5.2. Muğla Milletvekili Abdurrahman Keser 2/11/2006 tarihli Komisyon toplantısında;

Büyükkaraağaç Mahallesiyle Aksaz Üs Komutanlığı arasında 18 km. lik mesafenin olduğu, bölge insanının kamu kurumlarına saygılı insanlar olduğunun, söz konusu mahallenin camisi okulu olan ve eskiden beri kullanılan bir yerleşim yeri olduğunu, 2 derece yasak bölge sınırları içerisinde bulunduğunu, Aksaz Komutanlığının 2 nci Derece Kara Askeri Yasak Bölgedeki yerlere 1 nci derece askeri bölge tabelaları çaktığını, Aksaz Komutanlığıyla Büyükkaraağaç Mahallesi arasında koyların bulunduğunu, sosyal tesis gibi yapıların bu koylar değerlendirilerek yapılabileceğini belirtmiştir.

5.3. Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi Hakim Albay Erol Dursun 2/11/2006 tarihli Komisyon toplantısında;

Dosya üzerinde yaptığı incelemeden şikayete konu Büyükkaraağaç Mahallesinin 2 nci Derece Kara Askeri Yasak Bölge sınırları içerisinde kaldığının anlaşıldığını, mevzuata göre vatandaşların 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde belli sınırlamalar dâhilinde mülkiyet haklarını kullanabilmelerinin, bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmeleri serbest olduğunu, buralarda kamulaştırma yapılmasının yasal olarak mümkün olmayacağını, 2 nci derece askeri yasak bölgede 1 inci derece askeri yasak bölgedeki gibi tasarruflarda bulunmanın idari hata oluşturacağını, konunun yerinde incelemelerle açıklığa kavuşturulması gerektiğini,

Belirtmiştir.

6. Usul ve Esasa İlişkin Değerlendirme

6.1. Genel Tespit ve Değerlendirme

Komisyonumuz, "Aksaz Deniz Üssü Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece kara askerî yasak bölge kapsamında bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi" talebini içeren dilekçe hakkında ilgili kamu kurumlarından konunun incelenmesini ve neticenin bildirilmesini istemekle beraber, talep ve şikâyet konusunun genellik arz etmesini, yazılı basın organlarında benzer uyuşmazlık konusunun sıkça yer almasını dikkate alarak, konuya ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının yaptığı iş ve işlemleri genel olarak sorgulamayı,

değerlendirmelerini almayı ve bu çerçevede sonuçlar çıkarmayı kamu yararı bakımından uygun bulmuştur.

Yapılan usuli incelemede gündeme alınan dilekçelerin 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına dair Kanun ve TBMM İçtüzüğünün 115 ila 120 nci maddelerinde belirtilen koşulları taşıdığı görülmüş, dilekçe konularının DKGK'da esastan incelenmesi uygun bulunmuştur.

Komisyonumuz vatandaşlardan gelen talep ve şikayet üzerine niyabeten gerçekleştirdiği denetim ile TBMM'nin Anayasal görevi olan siyasi denetimin gereklerini yerine getirmektedir. Parlamenter denetimin bir unsuru olarak faaliyet gösteren Komisyonumuzun en önemli işlev alanı, vatandaşlardan gelen talep ve şikayetler üzerine ilgili yürütme makam ve görevlilerinin iş ve işlemlerini denetlemek, özellikle Anayasal hak ve hürriyetlerin ihlallerini önlemektir. Bu çerçevede başvuru konularının birincil muhatabı olan Çevre ve Orman Bakanlığı, Muğla Valiliği, Milli Savunma Bakanlığı (MSB) ve Aksaz Deniz Üs Komutanlığının iş ve işlemleri Komisyonumuzca öncelikle değerlendirilmiştir.

Komisyonumuzca elde edilen yazılı ve şifahi belge ve bilgiler, Sayıştay inceleme raporu ve Sayıştay inceleme raporuna ekli belgeler incelendiğinde;

Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin eskiden beri kullanılan tüzelkişiliğe haiz bir yerleşim yeri olduğu, burada mukim kişilerin eskiden beri bu mahallede oturdukları, kullandıkları araziler üzerindeki kullanımların eskiye dayandığı,

Söz konusu köyde yaşı 70'in üzerinde olup ta köyde doğup yaşamış kişilerin halen yaşamlarını sürdürdüğü, mahalle içerisinde bulunan mezarlık içerisinde Osmanlı döneminden kalma Türklere ait mezar taşlarının bulunduğu, nüfus, tapu ve kadastro kayıtları ile resmi yazışmaların, bahse konu yerleşim yerinin eskiden beri burada mukim kişilerce kullanıldığını gösterdiğini,

Burada yaşayan kişiler için okul yaptırılarak öğretmenler atandığı, ibadetleri için cami yaptırıldığı ve imam görevlendirildiği, evlerine elektrik ve telefon bağlandığı, toplu yaşamaları için gereken altyapıların hazırlandığı, yaşamlarını burada sürdürdükleri, söz konusu yerleşim yerinin bir mahalli yerinden yönetim biriminin (köy tüzelkişiliğinin) temel unsurlarını taşıdığı,

Şikayete konu mahallenin bulunduğu alanda 6831 sayılı Orman Kanununun 7 nci ve devamı maddeleri gereğince Orman Kadastrosu işlemlerinin yapılamadığı, kadastro işlemleri yapılmadan, özel mülkiyete konu yerler dikkate alınmadan, talep edilen koordinatlar ve bölmeler üzerinden kullanım izni tahsisinde bulunulduğu,

20/06/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi çerçevesinde orman rejimine tabi tutulmaması gereken sahipli yer olup olmadığına ilişkin bir tespitte bulunulmadığı,

Yine 05/06/1986 ve 3302 sayılı Kanunla öngörülen Orman Kanununun 2/B Maddesi çerçevesinde kişisel hakların tespitinin yapılamadığı,

Şikayete konu köyde bir kısım kişilerin tapulu gayrimenkulleri bulunmakla beraber (17 ayrı parsel) büyük bir çoğunluğu orman arazisi üzerinde bulunan (okul, cami, lojman, bina, dam vs.) yapılar ile tarım amaçlı kullanılan arazilerin bulunduğu ve kişilerin daha çok geçimlerini şikayete konu yerlerde zirai faaliyetleriyle sağladıkları,

Şikayete konu Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada oturan kişilerin kullanımındaki arazilerin 18.06.1979 tarihli ve 7/17851 sayılı ve 15/8/2003 tarih ve 6165 sayılı Bakanlar Kurulu kararlarıyla daha çok 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisine alındığı, 1 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunan tapulu taşınmazlarının 2565 sayılı Kanunun hükümlerine dayanılarak daha önce kamulaştırıldığı, şikayete konu uyuşmazlığın 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunan tapulu veya tapusuz köy halkının kullanımındaki taşınmazlardan kaynaklandığı,

2003 tarihli Bakanlar Kurulun kararının içerik ve kapsam itibariyle 1979 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile oluşan kara ve deniz askeri yasak bölgenin sınırlarını ve kapsamını daraltma ve genişletme yönünde yeni bir statü oluşturmadığı, kara ve deniz askeri bölge sınırları bakımından önceki Bakanlar Kurulu işleminin tekrarlanmasından ibaret olduğu,

2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 9 uncu maddesine göre Türk vatandaşlarının 2 nci derece askeri yasak bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin belli sınırlar içerinde güvence altına alındığı,

Dolayısıyla, salt 2565 Sayılı Kanununa ve askeri yasak bölge uygulamasına dayanarak 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunan köyün boşaltılmasına ve kişilerin seyahat etmelerini, zirai faaliyetlerini engelleyen uygulamalara gidilemeyeceği bu şekildeki iş ve işlemlerin hukuka aykırı olacağı, yine salt 2565 sayılı Kanunun orman sahası üzerinde yapılaşmaya ilişkin bir hak vermediği, orman üzerinde yapılaşma vb. tasarruflar için Orman Kanunun 17/3 üncü ve 115 inci maddesi çerçevesinde tahsiste bulunulması gerektiği,

Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada mukim kişilerin hak iddia ettikleri tapulu ve tapusuz taşınmazlar üzerinde Çevre ve Orman Bakanlığının 25/01/1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurlarıyla bedelsiz MSB lehine 99 yıllığına kullanım izni verildiği, sahanın 26/08/1982 tarihinde ilgili Bakanlığa teslim edildiği,

2000'li yılların başına kadar Köylüler ile askeri makam ve görevliler arasında ciddi bir sorunun yaşanmadığı,

MSB'nin bu kullanım iznine dayanarak orman vasfına haiz taşınmazlar üzerinde zilyetlik hakkı iddia ettiği ve bu hakka dayanarak işgalci konumunda nitelenen Büyükkaraağaç Mahallesinin ve burada oturan halkın tahliye edilmesini istediği, MSB'ce Köyceğiz Kaymakamlığından 2009 yılı içerisinde birkaç kez bu yönde talepte bulunulduğu,

Ancak, Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkesinin ve burada bulunan yapıların 1 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde kalmakla birlikte, çoğunlukla Orman Bakanlığının kullanım izni olurunda tahsis edilen orman bölümlerinin dışarısında kalan

ormanlık saha üzerinde kurulduğu, dolayısıyla kullanım izninin kapsamını aşan bir kullanımın söz konusu olduğu,

2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunan tapulu taşınmazların ise Deniz Kuvvetleri Komutanlığınca 2007 Yılında Kamulaştırma Planına alındığı, bu yerlerin kamulaştırılması için kamu yararı kararının alınmasının MSB İzmir İnşaat Emlak ve Nato Enfrastrüktür Başkanlığının 07/05/2008 tarih ve 1744 sayılı yazıları ile Muğla Valiliğinden talep edildiği, bu talebin, İl İdare Kurulunca mevzuat doğrultusunda değerlendirilerek, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunun 5 inci maddesi gereğince kamu yararı kararı alındığı, 05/06/2008 tarih ve 787 sayılı bu karar, aynı Kanunun 6 ncı maddesine göre de Muğla Valiliğince 17/06/2008 tarihinde onaylandığı, bu doğrultuda MSB'ce söz konusu taşınmazlara ilişkin kamulaştırma işlemlerinin yapıldığı,

Yıllardır bir arada yaşayan ve tapulu gayrimenkulleri olmayan ve bu yerde oturan kişilere, tapusuz kullandıkları taşınmazların karşılığı kanunen herhangi bir kamulaştırma bedeli ödenmesinin imkânı olmadığı gibi İskân Kanunu hükümlerine göre de iskân edilmelerinin mümkün olmadığı, dolayısıyla bu kişilerin yeni bir yere yerleştirilmeden buradan çıkarılmalarının hayatiyetlerini devam etmelerindeki büyük sorun ve sıkıntıların yanında sosyolojik ve psikolojik bir takım sorunları beraberinde getireceği, bu şekilde bir uygulamanın kamu vicdanını ciddi ölçüde yaralayacağı,

Netice olarak, İdarenin yaptığı işlem ve eylemlerinde, personeli için ormanlık saha üzerinde sosyal amaçlı bir takım tesisler yapmakta yarar görürken, kişilerin hayatiyetlerini devam ettirmelerindeki ve özel mülkiyet hakkının korunmasındaki üstün kamu yararını dikkate almadığı, Anayasanın orman köylüsünün korunması ilkesi ile sosyal ve insan haklarına saygılı devlet ilkesiyle bağdaştırılamayacak uygulamaya gidildiği,

Tespit edilmiştir.

Komisyonumuz bu tespitlere dayalı olarak uyuşmazlığın kaynağı olarak gördüğü Büyükkaraağaç Mahallesinde ve burada bulunan halkın geçmişten gelme fiili kullanımında/zilyetliklerindeki orman statüsündeki alanlarda, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 2 nci maddesi çerçevesinde kişilerin zilyetlik haklarının niye tanınmadığını ve Orman İdaresinin Milli Savunma Bakanlığı lehine kullanım izni tesisine dair işlemini, Bakanlar Kurulunun askeri yasak bölge ilanına ilişkin işlemlerini ve söz konusu bölgedeki taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemleri hukukilik ve yerindelik bakımından incelemeyi ve değerlendirmeyi uygun bulmuştur.

6.2. Orman Bakanlığının 25/1/1978 Tarihli Kullanım İzni İşleminin Değerlendirilmesi

Bilindiği üzere, Anayasanın 170 inci maddesinde Anayasa Koyucu Orman Köylüsünün korunmasını ve orman vasfını kaybetmiş yerlerin orman dışına çıkartılmasını Yasama ve Yürütme organlarına bir görev olarak vermiştir.

Bu Anayasal gerek doğrultusunda kabul edilen 20/06/1973 tarihli 1744/1 maddesiyle değişik 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi, 15/10/1961 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının, Orman sınırları dışına çıkartılmasını İdareye bir görev olarak vermiştir.

Buna karşın, anılan maddede değişiklik yapan 05/06/1986 tarihli ve 3302 sayılı Kanunla değişik Orman Kanunun 2/B maddesi, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş yerlerden; çeşitli tarım alanları veya otlak, kışlak, yaylak gibi hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerleşim alanlarının, Orman sınırları dışına çıkartılmasını İdareye bir görev olarak vermiş, ancak izin ve irtifak hakkı tesis edilen ormanlık alanlarda bu hükmün uygulanmayacağını belirtmiştir. Yine anılan Kanunun 7 inci maddesinde, kadastro komisyonlarınca ormanların kadastrosunun ve Devlet ormanlarında yapılacak 2 nci maddenin (B) bendi uygulamalarının resen yapılacağı açıkça belirtilmiştir.

Hiç şüphesiz ki Kanun koyucu bu hükümlerle, Orman İdaresinin iş ve işlemlerinde, bir yerin orman vasfını taşıyıp taşımadığını ve kişilerin mülkiyet ve zilyetlik vb. haklarının olup olmadığını, kişilerce bu yerlerin sahiplenip sahiplenilmediğini ve bu çerçevede orman köylüsünün korunmasını, öncelikli dikkate almasını hedeflemiştir.

Orman idaresinin, 1744 sayılı Kanunla değişik Orman Kanununun 2 nci maddesine göre 3302 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe kadar (05/06/1986), orman vasfını kaybettiğine ilişkin ciddi karinelerin bulunduğu şikayete konu Büyükkaraağaç Mahallesinde, orman sınırlarının dışına çıkartılmasına ilişkin gerekli kadastro tespitlerini yapması ve kişilerin olası zilyetlik haklarını tespit etmesi görev ve sorumluluğunda olmasına karşın, yaklaşık 12 yıllık süreçte bu sorumluluk yerine getirilememiştir. Dolayısıyla İdare gerekli tespit işlemlerini yapmayarak, kişilere kanunen verilen (ve varlığı yönünde ciddi karinelerin bulunduğu) bir hakkın edinilmesini engellemiştir.

Her ne kadar Kanun Koyucu, 3302 sayılı Kanunla izin/irtifak hakkı tesis edilen yerlerin orman alanından çıkarılamayacağını öngörmüşse de, 2/B uygulamasının bir şartı olan izin ve irtifak hakkı tesisine dair işlemlerinin tekrar değerlendirilmesini, gerektiğinde değiştirilmesini yasaklamış değildir. 3302 sayılı Kanunla bir yandan kişiler lehine bir takım hakların oluşturulması sağlanırken, diğer yandan bu hakların tespiti için de idareye görev ve yetki verilmektedir. Kişiler lehine oluşan bu yeni statü çerçevesinde idarenin önceki işlemlerini değerlendirmesi, yeni oluşan durum çerçevesinde gerektiğinde değiştirmesi hizmet gerekleri bakımından yerinde uygulamalar olacaktır.

Bu çerçevede Orman sahaları üzerinde bir başka kişi/kurum lehine bir kullanım izni tesis edilebilmesi için, kullanım izni verilecek yerde mülkiyete ve zilyetliğe bağlı bir hakkın bulunup bulunmadığı, orman rejimine tabi tutulmasında bir fayda görülmeyen sahipli yerlerin, yerleşim yerinin olup olmadığının öncelikle tespit edilip ve değerlendirilmesi, bu yönde bir

tespit durumunda, izin/irtifak işleminin bu hakları halel getirmeyecek şekilde yapılması geçerli mevzuat ve idari hizmet gerekleri bakımından idarenin sorumluluğu altındadır.

Çevre ve Orman Bakanlığının konuya ilişkin 15/5/2006 tarihli yazısında; *"anılan Mahallenin içinde bulunduğu ormanlık alanda askeri amaçla 99 yıllığına Milli Savunma Bakanlığı lehine izin/irtifak hakkı tesis edildiği, talep edilen saha belirlenirken içinde bulunan Büyükkaraağaç Mahallesi ve Mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan gerek tapulu gerekse tapusuz arazilerin dikkate alınmadığı, Milli Savunma Bakanlığınca talep edilen koordinatlar içinde kalan tüm alanın izin-irtifak hakkı raporuna dahil edildiği"* bildirilmiştir. Yine Sayıştay Başkanlığınca tarafımıza sunulan belgelerden, gerek tapulu gerekse tapusuz kişilerce sahiplenilmiş taşınmazların MSB lehine kullanım iznine konu edildiği açıkça görülmüştür.

İdare, Büyükkaraağaç Mahallesi ve Mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan tapulu veya tapusuz taşınmazlarının varlığına ilişkin kanunen yükümlü olduğu tespitte bulunmadan, talep edilen koordinatlar üzerinden tahsiste bulunmuştur. İdare yaptığı kullanım izni işlemiyle, açıkça özel mülkiyete konu alanları da kullanım izni içerisine alarak ve kanunen verilen bir hakkın edinilmesine yönelik tespitleri yapmayarak mülkiyet hakkını açıkça ihlali anlamına gelecek uygulamaya gitmiştir.

Komisyonumuzun talebi üzerine hazırlanan Sayıştay'ın inceleme raporunda; *"söz konusu bölgedeki orman alanları üzerinde Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı tesisine dair işlemlerde 6831 sayılı Kanunun 115'inci maddesinde belirtilen Maliye Vekaletince izin alındığına dair herhangi bir belge ibraz edilemediği "* denilmek suretiyle, izin işleminin kurucu unsuru olan Maliye Bakanlığı izninin alınmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla yapılan işlem yetki ve usul yönünden de hukuka aykırılığı söz konusudur.

Diğer yandan, idare makamları iş ve işlemlerinde kamu vicdanının zedelenmemesini ve toplumsal tepkiye neden olacak sonuçlara sebep olunmamasını öncelikle dikkate almalıdır.

İdare eskiden beri kişilerin kullanımındaki yerler üzerinde kullanım izni tahsisinde bulunarak; önceden öngörülebilecek olan şikâyete konu alanda mukim kişilerin devlete ve idareye karşı saygısının zedelenmesi, sosyal ve toplumsal tepkiye neden olunması, orman idaresiyle kişilerin arasının olumsuz işlemesine bağlı olarak orman varlığının risk edilmesi sonuçlarını dikkate almamış, yerinde olmayan ve konu yönünden ciddi sakıncalar taşıyan uygulamaya gitmiştir.

Bütün bu sebeplerle, Orman İdaresince MSB lehine yapılan izin/irtifak hakkı tesisine dair işlem de idari hizmet kötü işlemiş, yetki, usul ve konu yönünden hukuka aykırı ve yerinde olmayan işlem tesis edilmiştir.

5 Ocak 1978 tarihli MSB lehine kullanım izni verilmesine dair olurda ve eki taahhüt belgesinde, ormanlık sahanın askeri amaçlı Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisi için tahsis edildiği, Orman Bakanlığının yeniden muvafakatı alınmadan bu sahada yukarıda yazılı tesislerden başkası yapılmayacağı, tesislerin ve sahaların normal kullanılmasını ve gayesini taşacak hiçbir eylem veya işleme teşebbüs edilmeyeceği, taahhüt ve kabul olunan şartlara

uygun hareket edilmediği takdirde, izniin ilgili Bakanlıklarca ortadan kaldırılacağı belirtilmiştir.

Yine 17/6/2004 Tarihli ve 5192 Sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle değişik Orman Kanununun 17 maddesinin üçüncü fıkrasında "verilen izinlerin amaç dışında kullanılamayacağı" amir hüküm olarak öngörülmüştür. Bu çerçevede amir hükmün içeriğinde, ilgili idarenin amaç dışı kullanımları tespit etme, bu yönde bir tespit varsa kullanım iznini gözden geçirme görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Buna karşın Büyükkaraağaç Mahallesinin de bulunduğu Karaağaç Koyunda bulunan ve bir yazlık tatil kampı mahiyetinde işlevi olan Özel Eğitim Merkezi ve buradaki yapılaşmanın, askeri yasak bölge ilanını gerektiren yurt savunması bakımından gerekli askeri tesis niteliğinde bulunmadığı gibi, bu yapıların Aksaz Komutanlığının askeri tesislerinin, gayesiyle, normal kullanımıyla ilişkilendirilemeyecek dolayısıyla kullanım izninin kapsamı dışında sosyal tesis mahiyetinde yapılar olduğu anlaşılmıştır.

Dolayısıyla kanunen benimsenen ve kullanım izniyle belirtilen taahhütlere ve kabul olunan şartlara uygun hareket edilmediğinden, İlgili Bakanlığın kullanım izni işleminin ortadan kaldırılmasını ve kapsamını yeniden değerlendirme yükümlülüğü doğmuştur.

İdarenin öncelikli görevlerinden ve yetkilerinden biriside hukuka aykırı veya yerinde olmayan işlemleri tüm olumsuz sonuçlarıyla ortadan kaldırmaktır. Tabi buradaki sorumluluk bizatihi işlemi yapan idari makam nezdinde oluşmaktadır.

Şikayete konu uyuşmazlığın konusunu oluşturan kullanım izni işleminde, MSB talep eden kuruluş olmakla birlikte, işlemi tesis eden idare Orman Bakanlığıdır. Orman Bakanlığı tek taraflı işlemiyle MSB lehine kullanım izni vermiştir. Dolayısıyla bu işlemi düzeltme ve bu işlemlerden kaynaklı hukuka aykırılıkları, yerinde olmayan uygulamaları ortadan kaldırmakla yükümlü idare Çevre ve Orman Bakanlığıdır.

Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığının 'Orman Kanunun kullanım izni verilen ormanlık alanda 2/B uygulaması yapılamaz' kuralını ileri sürerek, kullanım izni işlemini değerlendirmeme yönündeki yaklaşımını da kabul edilemez bulmaktadır.

Bununla birlikte Komisyonumuz, başta lehine irtifak hakkı / kullanım izni tesis edilen MSB ve Aksaz Deniz Üs Komutanlığı olmak üzere bütün idari makamların, Orman İdaresinin söz konusu yükümlüğünü yerine getirmesini engelleyecek tutum ve davranışlardan kaçınıp, söz konusu tespit ve işlemlerin yerinde ve hukuka uygun şekillenmesi için yardımcı olması gerektiğini de düşünmektedir. Aksi tutum ve davranışlar kanun koyucunun idareye vermiş olduğu bir görevin ihmal edilmesi veya kanunen sorumlu olan bir kamu görevinin yapılmasının engellenmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu çerçevede Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığının hukuka aykırılığı ve yerinde olmadığı anlaşılan 25/1/1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurla MSB lehine tesis ettiği kullanım izni işleminin, Büyükkaraağaç Mahallesi ve bu Mahallede ikamet eden kişilerin tapulu ve tapusuz olmakla birlikte 2/B uygulamasına konu olabilecek taşınmazlarının kapsam dışı tutulması bakımından değiştirilmesinin, akabinde kadastro yapılmak suretiyle 2/B

maddesi uygulamasına konu kişilerin zilyetlik haklarının tespit edilmesinin mer'i mevzuat ve hizmet gerekleri bakımından yerinde olacağını değerlendirmiştir.

6.3. 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunan tapulu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin Muğla Valiliğinin kamu yararı kararı ile MSB'nin kamulaştırma işlemlerinin değerlendirilmesi:

Kanun Koyucu 2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 7 nci ve 9 uncu maddelerine göre 1 nci derece askeri yasak bölge içerisinde seyahat ve mülkiyet haklarını tamamen sınırlayıp, idareye bu sınırlar içerisinde bulunan özel mülkiyet alanlarını kamulaştırma yetki ve görevlerini verirken; bölgede oturan Türk vatandaşlarının 2 nci derece askeri yasak bölgede oturmalarını, seyahat etmelerini, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerini belli sınırlar içerisinde güvence altına almış ve İdareye, 2 nci derece askeri yasak bölgede kamulaştırmaya ilişkin bir yetki ve görev vermemiştir. Kanun koyucu bu özel düzenlemesiyle, askeri yasak bölge sınırları içerisinde askeri hizmetlerin gerektirmesi nedeniyle kamulaştırma yetki ve görevi ile kamu yararı olgusunu idarenin takdirine bırakmaksızın doğrudan kendisi tayin etmiştir.

Dolayısıyla, kamu yararını gösteren başka bir neden olmadıkça salt askeri yasak bölge ilanına ve bu ilanın gerektirdiği nedenlere dayanarak kamulaştırma yoluyla kişilerin taşınmazlarına elkonulmasının özel Kanunla özel mülk sahiplerine verilen güvencenin aşılması anlamına gelecektir.

Komisyonumuzun talebi üzerine hazırlanan Sayıştay'ın raporunda; *"Muğla İl İdare Kurulunca Büyükkaraağaç Mahallesinde bulunan kişilere ait taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin kamu yararı kararı alındığı, ancak askeri yasak bölge içerisindeki bu taşınmazlara ilişkin Kamulaştırma Kanunu değil de özel Kanun niteliği olan 2565 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasının yerinde olacağı, vs. "* tespiti paylaşılarak bu durum teyit edilmiştir.

Muğla Valiliği yukarıda belirtilen yazısında söz konusu kamulaştırmaya ilişkin kamu yararı işlemlerinin gerekçesini, 'MSB'nin talebi üzerine askeri hizmetlerde kullanılmak' şeklinde tarif etmiştir. Yine Sayıştay tarafından ekli belge olarak sunulan TSK 2008 Yılı Kamulaştırma Planında bahse konu yerlerin kamulaştırma gerekçesi *"söz konusu taşınmazların 2 nci derece güvenlik bölgesinde kalması ile İKK ve güvenlik nedeniyle ihtiyaç duyulması"* olarak belirtilmiştir. Yine MSB'nin yukarıda belirtilen 23/3/2007 tarihli yazısında *"Şahıslara ait parsellerin kamulaştırılmasını müteakip, halen ikinci derece kara askeri yasak bölge sınırları içinde kalan Büyükkaraağaç Mahallesinin birinci derece kara askeri yasak bölgeye dahil edileceği"* denilmek suretiyle, kamulaştırılmaya ilişkin işlemlerin amacının 'bölgeyi 1 nci derece askeri yasak bölge kapsamına almak' olduğu belirtilmiştir.

Komisyonumuz;

Köy halkının Aksaz Komutanlığından önce bölgede ikamet ettiğini, mülklerinin kamulaştırılması yönünde herhangi bir taleplerinin olmadığını, askeri tesislerin kurulmasından

itibaren 30 yıllık bir süre geçmesine karşın mahalle sakinlerinin askeri tesislerin güvenliğini tehlikeye düşürdüğünü gösteren bir olgunun yaşanmamasını, bilakis köy halkının askeri tesislerle uyum içerisinde yaşadığını gösteren pek çok olgunun olmasını,

Muğla Valiliğinin kamulaştırmaya ilişkin yetkisini, 2565 sayılı Kanunun "Güvenlik bölgelerinde uygulanacak esaslar" başlıklı 21 nci maddesinin (a) bendindeki, "Bölge içerisindeki gerçek ve tüzel kişilere ait mallar kamulaştırılabilir" hükmüne dayandırmasına karşın güvenlik bölgesi uygulamasının uyuşmazlık konusuyla ilgisinin olmaması ve askeri yasak bölgeler için bu madde kapsamında idareye kamulaştırmaya ilişkin bir yetki verilmemesinden hareketle, salt bu maddeye dayalı bir tasarrufun sakat bir işlemin sonuçlarını doğuracağını,

Muğla Valiliğince yapılan kamu yararının tespitine ilişkin işlemlerde, ciddi araştırma yapıldığını gösteren bilgilerin sunulmamasını, yapılan işlemlerin salt MSB'nin taleplerini yerine getirme gayretiyle yapıldığı intibaının edinilmesini,

Kamulaştırma işlemlerinin, 2 nci derecede askeri yasak bölgeyi 1 nci derece askeri yasak bölge kapsamına almanın bir amacı/hedefi olarak yapılmasının, Askeri Yasak Bölgeler Kanununun amir hükümlerini dolanma anlamına geleceğini, böyle bir amacın ve hedefin kamulaştırma işleminin sebebini oluşturmayacağını, tam tersine kamulaştırma işleminin 1 nci derece askeri yasak bölge ilanının bir sonucu olması gerektiğini,

Müştekilerce dile getirilen, Aksaz Deniz Üssünün, yerleşimleriyle arasının uzak olduğu (18 km.), yerleşimlerine yakın yerlerde bir takım sosyal amaçlı tesislerin yapıldığı (3-4 km) ve sosyal tesisler yapmak için köylerinin tahliye edilmek istendiği iddiasına karşın, MSB'ce köye yakın tesislerin mahiyeti hakkında ve söz konusu iddiaların yanlışlığı hakkında yeterli açıklamada bulunulamamasını,

Komisyon Başkanlığının bu hususların incelenmesi taleplerine ilişkin MSB'ce hizmet gereklerine uygun bir araştırma yapmaksızın yeterli bilginin sunulmamasını,

Sayıştay'ca da özellikle köye yakın tesislerin askeri yasak bölge ilanını gerektiren yurt savunması bakımından gerekli tesis olduğuna ilişkin bir tespitte bulunulamamasını, bu yöndeki Sayıştay'ın inceleme talebine askeri makamlarca gerekli katkının sağlanmamasını,

Yukarıda belirtildiği üzere, Aksaz Koyundaki askeri tesisler ile Büyükkaraağaç Mahallesi arasındaki mesafeye eşit hatta bu mesafeden daha kısa mesafede başka yerleşimlerinde olmasına (Marmaris ve Adaağzı yerleşkesi) karşın bu yerler için her hangi bir güvenlik kaygısının iletilmemesini, dolayısıyla Büyükkaraağaç Mahallesinin kamulaştırılması için öne sürülen güvenlik gerekçesinin varlığında (halihazır idari uygulamanın) çelişki oluşturduğunu ve ciddi tereddüt doğurduğunu,

2 nci derece yasak bölge içerisindeki kamulaştırma talebinin, 1993 yılı itibariyle hizmete açıldığı anlaşılan Aksaz Koyundaki askeri tesislerin hizmet verdiği 15 yıllık süreçte ortaya konulmaması, bunun yanında 2000'li yılların başında yapılan Karaağaç Koyundaki tatil kampı mahiyetindeki sosyal tesislerden sonra (2007 yılı itibariyle) söz konusu kamulaştırma ihtiyacının ortaya konulmasının kamulaştırma talebinin bu sosyal tesisler

tespit durumunda, izin/irtifak işleminin bu hakları halel getirmeyecek şekilde yapılması geçerli mevzuat ve idari hizmet gerekleri bakımından idarenin sorumluluğu altındadır.

Çevre ve Orman Bakanlığının konuya ilişkin 15/5/2006 tarihli yazısında; *"anılan Mahallenin içinde bulunduğu ormanlık alanda askeri amaçla 99 yıllığına Milli Savunma Bakanlığı lehine izin/irtifak hakkı tesis edildiği, talep edilen saha belirlenirken içinde bulunan Büyükkaraağaç Mahallesi ve Mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan gerek tapulu gerekse tapusuz arazilerin dikkate alınmadığı, Milli Savunma Bakanlığınca talep edilen koordinatlar içinde kalan tüm alanın izin-irtifak hakkı raporuna dahil edildiği"* bildirilmiştir. Yine Sayıştay Başkanlığınca tarafımıza sunulan belgelerden, gerek tapulu gerekse tapusuz kişilerce sahiplenilmiş taşınmazların MSB lehine kullanım iznine konu edildiği açıkça görülmüştür.

İdare, Büyükkaraağaç Mahallesi ve Mahallede ikamet eden kişilerce kullanılan tapulu veya tapusuz taşınmazlarının varlığına ilişkin kanunen yükümlü olduğu tespitte bulunmadan, talep edilen koordinatlar üzerinden tahsiste bulunmuştur. İdare yaptığı kullanım izni işlemiyle, açıkça özel mülkiyete konu alanları da kullanım izni içerisine alarak ve kanunen verilen bir hakkın edinilmesine yönelik tespitleri yapmayarak mülkiyet hakkını açıkça ihlali anlamına gelecek uygulamaya gitmiştir.

Komisyonumuzun talebi üzerine hazırlanan Sayıştay'ın inceleme raporunda; *"söz konusu bölgedeki orman alanları üzerinde Milli Savunma Bakanlığı lehine irtifak hakkı tesisine dair işlemlerde 6831 sayılı Kanunun 115'inci maddesinde belirtilen Maliye Vekaletince izin alındığına dair herhangi bir belge ibraz edilemediği "* denilmek suretiyle, izin işleminin kurucu unsuru olan Maliye Bakanlığı izninin alınmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla yapılan işlem yetki ve usul yönünden de hukuka aykırılığı söz konusudur.

Diğer yandan, idare makamları iş ve işlemlerinde kamu vicdanının zedelenmemesini ve toplumsal tepkiye neden olacak sonuçlara sebep olunmamasını öncelikle dikkate almalıdır.

İdare eskiden beri kişilerin kullanımındaki yerler üzerinde kullanım izni tahsisinde bulunarak; önceden öngörülebilecek olan şikâyete konu alanda mukim kişilerin devlete ve idareye karşı saygısının zedelenmesi, sosyal ve toplumsal tepkiye neden olunması, orman idaresiyle kişilerin arasının olumsuz işlemesine bağlı olarak orman varlığının risk edilmesi sonuçlarını dikkate almamış, yerinde olmayan ve konu yönünden ciddi sakıncalar taşıyan uygulamaya gitmiştir.

Bütün bu sebeplerle, Orman İdaresince MSB lehine yapılan izin/irtifak hakkı tesisine dair işlem de idari hizmet kötü işlemiş, yetki, usul ve konu yönünden hukuka aykırı ve yerinde olmayan işlem tesis edilmiştir.

5 Ocak 1978 tarihli MSB lehine kullanım izni verilmesine dair olurda ve eki taahhüt belgesinde, ormanlık sahanın askeri amaçlı Güney Batı Anadolu İlleri Deniz Üssü tesisi için tahsis edildiği, Orman Bakanlığının yeniden muvafakatı alınmadan bu sahada yukarıda yazılı tesislerden başkası yapılmayacağı, tesislerin ve sahaların normal kullanılmasını ve gayesini taşacak hiçbir eylem veya işleme teşebbüs edilmeyeceği, taahhüt ve kabul olunan şartlara

uygun hareket edilmediği takdirde, iznin ilgili Bakanlıklarca ortadan kaldırılacağı belirtilmiştir.

Yine 17/6/2004 Tarihli ve 5192 Sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle değişik Orman Kanununun 17 maddesinin üçüncü fıkrasında "verilen izinlerin amaç dışında kullanılamayacağı" amir hüküm olarak öngörülmüştür. Bu çerçevede amir hükmün içeriğinde, ilgili idarenin amaç dışı kullanımları tespit etme, bu yönde bir tespit varsa kullanım iznini gözden geçirme görev ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Buna karşın Büyükkaraağaç Mahallesinin de bulunduğu Karaağaç Koyunda bulunan ve bir yazlık tatil kampı mahiyetinde işlevi olan Özel Eğitim Merkezi ve buradaki yapılaşmanın, askeri yasak bölge ilanını gerektiren yurt savunması bakımından gerekli askeri tesis niteliğinde bulunmadığı gibi, bu yapıların Aksaz Komutanlığının askeri tesislerinin, gayesiyle, normal kullanımıyla ilişkilendirilemeyecek dolayısıyla kullanım izninin kapsamı dışında sosyal tesis mahiyetinde yapılar olduğu anlaşılmıştır.

Dolayısıyla kanunen benimsenen ve kullanım izniyle belirtilen taahhütlere ve kabul olunan şartlara uygun hareket edilmediğinden, İlgili Bakanlığın kullanım izni işleminin ortadan kaldırılmasını ve kapsamını yeniden değerlendirme yükümlülüğü doğmuştur.

İdarenin öncelikli görevlerinden ve yetkilerinden biriside hukuka aykırı veya yerinde olmayan işlemleri tüm olumsuz sonuçlarıyla ortadan kaldırmaktır. Tabi buradaki sorumluluk bizatihi işlemi yapan idari makam nezdinde oluşmaktadır.

Şikayete konu uyuşmazlığın konusunu oluşturan kullanım izni işleminde, MSB talep eden kuruluş olmakla birlikte, işlemi tesis eden idare Orman Bakanlığıdır. Orman Bakanlığı tek taraflı işlemiyle MSB lehine kullanım izni vermiştir. Dolayısıyla bu işlemi düzeltme ve bu işlemlerden kaynaklı hukuka aykırılıkları, yerinde olmayan uygulamaları ortadan kaldırmakla yükümlü idare Çevre ve Orman Bakanlığıdır.

Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığının 'Orman Kanunun kullanım izni verilen ormanlık alanda 2/B uygulaması yapılamaz' kuralını ileri sürerek, kullanım izni işlemini değerlendirmeme yönündeki yaklaşımını da kabul edilemez bulmaktadır.

Bununla birlikte Komisyonumuz, başta lehine irtifak hakkı / kullanım izni tesis edilen MSB ve Aksaz Deniz Üs Komutanlığı olmak üzere bütün idari makamların, Orman İdaresinin söz konusu yükümlüğünü yerine getirmesini engelleyecek tutum ve davranışlardan kaçınıp, söz konusu tespit ve işlemlerin yerinde ve hukuka uygun şekillenmesi için yardımcı olması gerektiğini de düşünmektedir. Aksi tutum ve davranışlar kanun koyucunun idareye vermiş olduğu bir görevin ihmal edilmesi veya kanunen sorumlu olan bir kamu görevinin yapılmasının engellenmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu çerçevede Komisyonumuz, Çevre ve Orman Bakanlığının hukuka aykırılığı ve yerinde olmadığı anlaşılan 25/1/1978 tarihli ve 478/6 sayılı olurla MSB lehine tesis ettiği kullanım izni işleminin, Büyükkaraağaç Mahallesi ve bu Mahallede ikamet eden kişilerin tapulu ve tapusuz olmakla birlikte 2/B uygulamasına konu olabilecek taşınmazlarının kapsam dışı tutulması bakımından değiştirilmesinin, akabinde kadastro yapılmak suretiyle 2/B

dolayısıyla ve sosyal tesis kurulması amacıyla yapılmak istendiği intibaını verdiğini, Büyükkaraağaç Mahallesine (3 km) mesafede bulunan sosyal tesislerin güvenliğini sağlamak için kamulaştırma yapmanın ise kamu yararıyla bağdaşmayacağını,

Yine Karaağaç Koyuna konuşlu sosyal tesislerin bulunduğu orman alanının, Orman Kanununca öngörülen kullanım izni kapsamında bulunmamasını, idarenin işlem ve eylemleriyle bizatihi kendisinin işgalci durumuna düşmesini,

Orman İdaresince verilen inceleme raporlarında, bahse konu yörede başka yerleşim yeri bulunmadığından, ulaşım sorunu yaşandığından ve köylülerin yöreyi iyi tanımasından dolayı, yangın vb. tehlikelere karşı yöre halkının ilk müdahale yapma hususunda önemli katkı sağlayacağının belirtilmesini, dolayısıyla orman varlığının korunması bakımından köyün varlığının korunmasında kamu yararının bulunmasını,

Kamulaştırma ve buna dayalı tahliye işlemleriyle, köy halkının zilyetliğe dayalı haklarını yeterince almadan ve yeni bir yere yerleştirilmeden buradan çıkarılmasının, kişilerin hayatiyetlerini devam ettirmelerinde büyük sorun ve sıkıntıların oluşmasına zemin hazırlamasının yanında, sosyolojik ve psikolojik bir takım sorunları beraberinde getireceğini, Devletin kurumlarına karşı vatandaşın saygısını zedeleyeceğini,

Tespit ederek ve dikkate alarak,

Kamulaştırmaya ve köyün tahliyesine ilişkin işlemlerin kamu vicdanını ciddi zedeleyeceği sonucuna ulaşmış, söz konusu işlemlerin yapılmasında kamu yararını gösteren yeterli olguların ve gerekçelerin bulunmadığını tespit ederek, İdarece yapılmakta olan kamulaştırmaya ilişkin işlemlerin geri alınması gerektiğini değerlendirmiştir.

Komisyonumuz, İdarenin, orman üzerinde kullanım izni kapsamını aşan kendi eylemini görmezlikten gelip, haklılığı yönünde ciddi karinelerin olduğu ve korunmasında Anayasal görev olan orman köylüsünü işgalci olarak nitelemesini kamu vicdanıyla bağdaştıramamıştır.

Komisyonumuz, İdarenin yaptığı işlem ve eylemlerinde, personeli için geçerli bir kullanım iznine dayanmaksızın ormanlık saha üzerinde sosyal amaçlı bir takım tesisler yapmakta yarar görürken, kişilerin hayatiyetlerini devam ettirmelerindeki, orman köylüsünün, özel mülkiyet hakkının ve orman varlığının korunmasındaki üstün kamu yararını dikkate almadığını tespit etmiş ve kamulaştırma yoluyla köyün tahliye edilmesi sonucunu verecek eylem ve işlemlerde hukuka uyarlık ve yerindelik görmemiştir.

6.4. Büyükkaraağaç Mahallesinin Yasak Bölge Sınırları Dışına Çıkarılmasına İlişkin Talebin ve Bakanlar Kurulunun Yasak Bölge İlanına İlişkin İşlemlerinin Değerlendirilmesi

Dosya incelendiğinde;

15/8/2003 tarih ve 6165 sayılı Bakanlar Kurulu kararının içerik ve kapsam itibariyle 19/6/1979 tarihli ve 7/17851 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile oluşan kara askeri yasak bölgenin sınırlarını ve kapsamını daraltma ve genişletme yönünde yeni bir statü

oluşturmadığı, kara askeri yasak bölge sınırları bakımından önceki Bakanlar Kurulu işleminin tekrarlanmasından ibaret olduğu,

2565 Sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 9 uncu maddesine göre Türk vatandaşlarının 2 nci derece askeri yasak bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin belli sınırlar içerinde güvence altına alındığı,

Dolayısıyla, 2565 Sayılı Kanununa ve askeri yasak bölge uygulamasına dayanarak 2 nci derece askeri bölge sınırları içerisinde bulunan köyün boşaltılmasına ve kişilerin seyahat etmelerini, zirai faaliyetlerini engelleyen uygulamalara gidilemeyeceği bu şekildeki iş ve işlemlerin hukuka aykırı olacağı,

Yine salt 2565 sayılı Kanununun orman sahası üzerinde yapılaşmaya, kullanım ve irtifak hakkına ilişkin bir hak vermediği, Orman üzerinde yapılaşma vb. tasarruflar için Orman Kanunun 17/3 üncü ve 115 nici maddesi çerçevesinde tahsiste bulunulması gerektiği,

Bakanlar Kurulunun 19/61979 tarihli ve 7/17851 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile kıyısı Aksaz ve Karaağaç koyları olan ve içerisinde Büyükkaraağaç Mahallesi ve burada mukim kişilere ait tapulu ve tapusuz arsaların olduğu ormanlık sahada, Aksaz Deniz Üs Komutanlığı için 1 nci ve 2 nci derece askeri yasak bölge ilan edildiği, şu anki durum itibariyle şikayete konu ihtilaflı alanın ise daha çok 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde bulunduğu,

Tespit edilmiştir.

2565 sayılı Kanuna göre İdareye, yurt savunması bakımından gerekli askeri tesislerin güvenliği için askeri yasak bölge oluşturmak ve bu kanunun verdiği sınırlandırmaları ve rejimi uygulama hak ve yetkisi verilmiştir.

Sayıştay inceleme raporunda da belirtildiği üzere, 2565 sayılı yasa ve konuya ilişkin uygulama yönetmeliği birlikte değerlendirildiğinde; askeri tesislerden askeri personelin, askeri malzemelerin bulunduğu yerlerin, depoların, kışlaların ve binaların anlaşılması gerektiği; askeri bölgelerin ise nöbet yerleri, karakol, kışla, karargâhlar, askeri kurumlar, yerleşme ve konaklama gibi amaçlarla kullanılan binalar ve mahallerin olduğu, hayati önemi haiz yerlerin ise milli güvenliğin ve milli çıkarların sağlanmasına etkisi olabilecek topluluk, tesis veya yerler olduğu, askeri yasak bölgelerin yurt savunması bakımından hayati öneme haiz olan yerlerde kurulabileceği ve bu yerlerde yukarıda belirtilen birimler ve tesislerin bulunabileceği, anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere Karaağaç Koyu kıyısındaki ormanlık sahaya yapılan (Köyceğiz Orman İşletme Müdürlüğü Ekincik serisi 4 numaralı bölmede) ve daha çok yazın kullanılan motellerin bulunduğu Aksaz Özel Eğitim Merkezi Komutanlığı bünyesindeki yapıların, genel hayat deneyimleri ve hayatın olağan akışına göre yurt savunması bakımından stratejik önemi haiz askeri bir tesis olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu alandaki eğitim merkezi bünyesindeki tesisler, askeri yasak bölge rejimi uygulamasını gerektirmemekte ve bu rejimin gerekleriyle bağdaşmamaktadır.

Komisyonumuzca talep edilmesine karşın Sayıştay inceleme raporunda, (askeri makamlarca gerekli katkı sağlanmadığından) özellikle Aksaz Koyunda bulunan askeri tesisler bakımından askeri yasak bölge ilanına ilişkin işlemin Büyükkaraağaç mahallesini kapsaması bakımından hukukilik ve yerindeliğinin tespitine ilişkin bir değerlendirmede bulunulamamıştır.

MSB'nin de, Komisyon Başkanlığının konuya ilişkin bilgi talebine yeterli açıklıkta bilgi sunamadığı görülmüştür. Dolayısıyla Komisyonumuz teknik bir çalışma gerektirmesinden dolayı Aksaz Koyundaki askeri tesisler için söz konusu yasak bölgenin sınırlarının kapsamının hukukiliği ve yerindeliği bakamından konuyu sübuta erdirecek kanaate ve tespite ulaşamamıştır.

Ancak, Komisyonumuz; şikayete konu ihtilaflı alanın bulunduğu Karaağaç Koyu kıyısındaki ormanlık sahada (Ekincik serisi 4 numaralı bölmede) yasak bölge rejimini gerektirmeyen sosyal tesislerin bulunmasını, bir hakka dayanmayan ve Orman rejimiyle bağdaşmayan yapılaşmaların olmasını, 2 nci derece askeri yasak bölge sınırları içerisinde Kanunun öngördüğü yetkilerin üzerinde sınırlamaların olduğu yönündeki iddiaların ciddiliğini ve Büyükkaraağaç Mahallesi köylülerinin hayatiyetlerini sürdürmelerindeki kamu yararını dikkate alarak, askeri yasak bölge uygulamasının Büyükkaraağaç Mahallesini kapsayacak şekilde geniş tutulmasının yerindeliği ve hukukiliği bakımından ciddi tereddüde düşmüş ve Büyükkaraağaç Mahallesinin de bulunduğu ihtilaflı sahanın 2 nci derece kara askeri yasak bölge sınırlarından çıkarılması hususunun Genel Kurmay Başkanlığı ve Bakanlar Kurulunca tekrar değerlendirilmesinde kamu yararının olduğu kanaatine ulaşmıştır.

Konuya bir de Kanun Koyucunun 20/10/2005 tarihli 5412 sayılı Kanunu düzenlemesiyle oluşturduğu yeni statü çerçevesinden de bakmak gerekir. 5412 sayılı Kanunla eklenen 2565 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin son fıkrasında *"Kara hudutları boyunca tesis edilen askeri yasak bölgelerin sınırları ise, kamu yararı bulunması kaydıyla milli eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetler için Genelkurmay Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca daraltılabilir veya bazı bölgelerde tamamen kaldırılabilir."* denilmiştir. Bu düzenlemeyle Kanun Koyucu zımnen, eğitim, kültür, turizm ve spor amaçlı faaliyetlerin yasak bölge içerisinde olamayacağını öngördükten sonra İdareye de bu niteliği haiz tesisler için kamu yararı bulunması durumunda yurt savurması bakımından gerekli görüldüğü için ilan edilen askeri yasak bölgenin sınırlarını daraltabilme yetki ve görevini vermiştir.

Aksaz Özel Eğitim Merkezi her ne kadar Aksaz Deniz Üs Komutanlığına bağlı bir Komutanlık olarak faaliyet gösterse de, burada sunulan hizmetin Aksaz Deniz Üs Komutanlığının kuruluş ve konuşlanış gayesiyle doğrudan bir bağlantısının olmadığı açıktır.

Bu Kanun hükmü dikkate alındığında -her ne kadar Askeri makamlarca kullanılmakta olsa da- niteliği itibariyle eğitim, turizm ve spor amaçlı sosyal faaliyetlerin yapıldığı aksaz eğitim merkezinin, yurt savunması bakımından gerekli yasak bölge sınırları dışına çıkarılması, ilgili idare makamlarca öncelikle değerlendirilmesi gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine madde kapsamında bahsedilmese bile, maddenin mantıksal yorumu ve amaçsal hedefi dikkate alındığında, daha öncelikli ve üstün hak olması hasebiyle, insanların yaşamlarını sürdürdükleri yerleşkelerin de askeri yasak bölge sınırları içerisinde bulunması durumunda, bu sınırlar dışına çıkarılması hususu bu madde kapsamında İdarenin öncelikle değerlendirilmesi gereken bir görev ve sorumluluktur.

Komisyonumuz, bu maddede verilen sorumluluk çerçevesinde, Büyükkaraağaç Mahallesinin ve Aksaz Eğitim Merkezinin yasak bölge sınırları dışarısına çıkarılması hususunun, Genel Kurmay Başkanlığı ve Bakanlar Kurulunca öncelikle değerlendirilmesinde üstün kamu yararı görmektedir.

6.5. 2 nci Derece Askeri Yasak Bölge İçerisinde Kanunda Öngörülmeyen Sınırlamalara Gidildiği İddiasına İlişkin Değerlendirme

Yukarıda belirtildiği üzere, 2565 sayılı Kanunun 2 nci derece askeri yasak bölgede uygulanacak esasların düzenlendiği 9 uncu maddesinde, kural olarak Türk vatandaşlarının bölgede oturmaları, seyahat etmeleri, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin serbest olduğu ve güvence altında bulunduğu açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla bu maddenin özüyle çelişecek bir sınırlama Kanundan alınmış bir yetkiye dayanmayan Anayasal temel hakların kullanılmasına engelleyici ve niteliği itibariyle suç oluşturacak işlem ve eylemler olacaktır.

Söz konusu iddialara ilişkin; Sayıştay raporunda, konuya ilişkin mahallede oturan kişilerin ve köy muhtarının bilgisine başvurulduğu, bu kişilerce zirai faaliyetlerinin, mülkiyet hakkının kullanılmasına ilişkin faaliyetlerinin, seyahat özgürlüklerinin ve bölgeden tahliyelerinin istenerek bölgede oturmalarının engellendiğine ilişkin bir takım iddialar beyan edildiği ve bunun tutanakla kayıt altına alındığı,

Yine benzeri tespitlerin Muğla Milletvekili Abdurrahman Keser'ce de beyan edildiği,

Görülmekle birlikte,

Gerek Sayıştay'ca gerekse müştekilerce, kişilerin 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde kanunî haklarının sınırlandığını gösteren yeterli bilgi ve belge sunulmaması, müştekilerce Kaymakamlık ve diğer kurum müdürlükleri tarafından hürriyeti kısıtlayıcı herhangi bir işlemin olmadığının beyan edilmesi ve MSB'ce de bu yöndeki iddiaların reddedilmesi dikkate alınarak konuya ilişkin iddiaların sübuta ermediği kanaatine ulaşılmıştır.

Buna karşın Komisyonumuz;

Konuya ilişkin yerinde gözlemleri bulunan Muğla Milletvekili Abdurrahman Keser tarafından Aksaz Komutanlığının 2 nci Derece Kara Askeri Yasak Bölgedeki yerlere 1 nci derece askeri bölge tabelalarını çakıldığı tespitinin paylaşılmasını,

Büyükkaraağaç köylülerinin ihtiyaçları için talep ettikleri birinci derece askeri yasak bölge sınırı içerisindeki su kaynağının kullanımına Aksaz Deniz Üs Komutanlığınca yeterli gerekçe sunulmadan izin verilmemesini,

Sayıştay raporunda yerel halkın bu yönde ısrarlı iddialarının olduğunun tutanağa bağlanmış olmasını,

Bu yöndeki iddiaların ciddiliğini gösteren belirtiler olduğunu tespit ederek, bahse konu iddiaların Genel Kurmay Başkanlığı Teftiş birimince araştırılmasında kamu yararı olduğunu düşünmektedir.

6.6. Dosya Üzerinde Yapılan İnceleme Sırasında Tespit Edilen Bazı İdari Makam ve Görevlilerin Görev ve Sorumluluklarının Değerlendirilmesi

Sayıştay Kanununun Ek 12 nci maddesi Sayıştay'a TBMM Komisyonlarının kararına istinaden TBMM Başkanlığının talebi üzerine kamu malları da dahil olmak üzere idarenin hesap ve işlemlerini denetleme görev ve sorumluğunu vermiştir. Sayıştay bu madde çerçevesinde talep edilen araştırma ve denetimleri yapmakla yükümlü olduğu gibi Sayıştay'ın bu madde gereğince üstleneceği inisiyatif kanuni bir görevin yerine getirilmesinden ibarettir. Dolayısıyla Sayıştay'ın bu madde gereğince üstlendiği görevini engelleyecek eylem ve işlemler kanunen yetkili ve görevli bir makamın görevini engellemek niteliğinde olacaktır.

Hiç şüphesiz Ek 12 nci madde gereğince Sayıştay görevini ifa ederken TBMM adına hareket etmekte, TBMM'nin anayasal görevi olan siyasi denetimin gereklerinin yerine getirilmesine katkı sağlamaktadır. Sayıştay'ın bu görevini yerine getirmesine engelleyen eylem ve işlemler dolaylı olarak TBMM'nin siyasi denetim görevinin yerine getirilmesinin de engellenmesi anlamına gelecektir.

Komisyonumuz, kendi yapacağı incelemeye ve alacağı karara esas olması için konunun yerinde incelenmesindeki gerekliliği dikkate olarak, Ek 12 nci madde çerçevesinde Sayıştay'ca konunun araştırılmasına ve incelenmesine ilişkin 11/3/2010 tarihli 16 numaralı Kararını almış, bu karar üzerine de TBMM Başkanlığınca yapılan inceleme üzerine talep uygun bulunularak, Başkanlığın 22/3/2010 tarihli yazısıyla Sayıştay'dan Komisyon Kararı doğrultusunda gerekli denetimin gerçekleştirilmesi talep edilmiştir.

TBMM Başkanlığının bu talebinden yaklaşık 2 ay sonra Komisyon Başkanlığımıza hitaplı MSB'nin 21/05/2010 tarih ve 678 sayılı yazısında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunca Sayıştay Başkanlığından talep edilen konuların mevzuatın ilgili hükümleri kapsamında olmadığı sonucuna varıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Söz konusu yazının ekinde gönderilen Sayıştay Başkanlığının 20/09/2010 tarihli 41777 sayılı yazısında Komisyonumuzun söz konusu kararı doğrultusunda yerinde incelemelerde bulunmak için Genel Kurmay Başkanlığı Kurmay Başkanlığından talepte bulunulduğu görülmüştür.

MSB bu yazısıyla, Sayıştay'ın Ek 12 nci madde gereğince yerinde inceleme talebinin olumsuz yanıtlandığını ve dolayısıyla Sayıştay'ın görevini yerini getirmesine uygun tavır alınmadığını, katkı sağlanmadığını bildirdiği gibi durum hakkında da Komisyonumuza bilgi vermiştir.

Sayıştay Başkanlığının Komisyonumuzun 16 numaralı Kararına ilişkin TBMM Başkanlığına sunduğu Temmuz 2010 tarihli raporunda, Aksaz Deniz Üs Komutanlığı

nezdinde askeri yetkililerin işbirliğini gerektiren konularda araştırmada bulunulmadığı ve Komisyonun askeri makam ve görevlilerin işbirliğine konu, yasak bölge sınırları içerisinde yerinde inceleme gerektiren taleplerine ilişkin yeterli tespit ve değerlendirmede bulunulamadığı görülmüştür.

Komisyonumuz, MSB'nin "konuya ilişkin bilgi taleplerini doğrudan kendilerine yapılabileceği" yönündeki yaklaşımına da çok anlam verememiştir. Çünkü Komisyonumuz Sayıştay'dan inceleme talebinde bulunulmasına ilişkin kararı almadan önce Komisyon Başkanlığının 30/1/2007 tarih ve 9285/19 sayılı yazısıyla, Sayıştay'a yönelttiği bilgi ve inceleme taleplerini bizatihi MSB'den talep etmesine karşın; konuya ilişkin MSB'ce verilen 23/3/2007 tarihli ve 349 sayılı bir sayfalık cevabi yazıda, bir kısım taleplere ilişkin yeterli araştırma ve bilgiden yoksun cevap verildiği gibi, *"Birinci Derece Kara Askeri Yasak Bölge içerisinde bulunan tesislerin kullanım maksadının ve mahiyetinin konu ile ilgisinin bulunmadığı"* denilmek suretiyle bir kısım taleplere ilişkin de bilgi vermekten kaçınılmıştır.

Yine Komisyon Başkanlığının MSB'ye muhatap muhtelif tarihli konunun incelenmesine dair yazışmalarına hizmet gereklerine uygun inceleme yapıldığını gösteren ve konuyu açıklığa kavuşturacak yeterlilikte cevap verilememiştir.

Kaldı ki MSB ve temsil ettiği askeri idare şikâyet konusunun bir tarafıdır ve Komisyonumuzun bilirkişi mahiyetinde bağımsızlığından ve tarafsızlığından şüphe duyulmayacak bir denetim organı aracılığıyla bilgi edinmesi sağlıklı ve objektif karar verebilmesi bakımından vazgeçilmez önemdedir.

Komisyonumuz TBMM'nin asli organı olması itibariyle, öncelikle TBMM'nin çıkardığı Kanunlara kendisinin saygı duyması gerektiğinin bilincinde olduğu gibi, yaptığı iş ve işlemlerinde denetlediği kişi ve kurumların denetimden kaçınma anlamına gelecek yaklaşımlarını algılayabilecek kadar Kanunun verdiği yetki ve sorumluluğunun da farkındadır.

Komisyonumuz 16 numaralı Kararında, kendisine Anayasanın 74 üncü maddesi çerçevesinde yapılan başvuru üzerine, Anayasal ve yasal görevi çerçevesinde, özü itibariyle kamuya ait bir takım taşınmaz malların ve bu mallar üzerindeki işlemlerin incelenmesini istemiştir. Bu görev Sayıştay'ın 832 sayılı Kanununun Ek 12 nci maddesi gereğince ifa edeceği özel görevin dışında, başta Anayasanın 160 ıncı maddesine göre Sayıştay'a verilmiş olan ve re'sen yerine getirmesi gereken genel denetim görevinin de gereğidir. Kanunun Ek 12 nci maddesinin TSK'nın mallarının denetleneceğine ilişkin açık lafzı ve bu maddenin uygulanması çerçevesindeki gelişen TBMM teamülü bu konuda tereddüde yer vermeyecek kadar açıktır.

Netice itibariyle Komisyonumuz, 16 numaralı Kararının ve Meclis Başkanlığının konuya ilişkin talebinin gereklerinin yerine getirilmesinin engellenmesi sonucunu doğuran işlemleriyle, TBMM adına niyabeten gerçekleştirdiği siyasi denetim görevinin dolaylı olarak; Sayıştay'ın, 832 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi gereğince gerçekleştirdiği görevinin de doğrudan engellendiği sonuç ve kanaatine ulaşmıştır. Bu çerçevede Komisyonumuz, kamu

görevinin yapılmasının engellenmesine eylem ve işlemleriyle sebep olan kamu görevlilerinin idari ve cezai sorumluluklarının tespitinin, Genel Kurmay Başkanlığı ve MSB'den istenmesi sonuç ve kanaatine ulaşmış; gerekirse konunun adli makamlara intikal ettirilmesi gerektiğini değerlendirmiştir.

Komisyonumuz konuya ilişkin Orman idaresi makam ve görevlilerinin sorumluluklarını da değerlendirmeyi uygun bulmuştur.

Orman İdaresi 20/06/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanun gereğince 1985 yılına kadar görev ve sorumluğunda bulunan Orman Kanunun 2 ve 7 nci maddesi çerçevesindeki kadastro işlemlerini yapmayarak yine şikayete konu alanda orman vasfını kaybetmiş orman dışına çıkarılması gereken taşınmazların olup olmadığına ilişkin tespitini, bu yönde ciddi karinelerin varlığına rağmen yapmayarak, görevini ihmal etmiş; orman varlığı üzerinde risk oluşturabilecek toplumsal tepkilerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. İdare ihmaliyle, Anayasanın 170 inci maddesi ve Orman Kanunun ilgili maddeleri gereğince verilmesi söz konusu bir hakkın edinilmesini engellenmek suretiyle kişilerin maddi ve manevi zararlarına neden olmuştur.

Yine Komisyon Başkanlığının, 2006 yılından itibaren başlayan, konunun incelenmesi ve bahse konu kullanım iznindeki yanlışlıkları işaret ederek iznin kapsamının değerlendirilmesine ilişkin müteaddit taleplerine bu güne kadar hizmet gerekleriyle orantılı yeterlilikte bir cevap alınamamıştır.

Diğer yandan Orman Bakanlığının 1978 tarih ve 478 sayılı oluruna konu kullanım izni kapsamında bulunmayan ormanlık sahalarında 26/8/1982 tarihli tutanakla teslim edilmek suretiyle, kanuni dayanaktan yoksun bir teslimde bulunulduğu görülmüştür.

Yine Ormanlık saha üzerinde her hangi bir kulanım iznine ve hakka dayanmaksızın yapılan (Ekincik serisi 4 nolu bölmede) tatil kampı mahiyetindeki sosyal tesislerin yapılmasına göz yumularak, başta Orman Kanununun 93 üncü maddesi ve Devlet Memurları Kanununun10 uncu maddesi gereğince sorumluluğu altında olan Orman varlığını gözetme görevi ihmal edilmiştir.

Komisyonumuz yasak bölge sınırları içerisindeki yerler üzerinde kamu kurumlarının yasal sorumluluklarının gereklerini yerine getirmelerindeki çekingenliğini anlamakla birlikte, sorunların ancak görev gerekleriyle bağdaşmayan ve kanıksanmış bu ihmallerin üzerine gidilerek çözüleceğini düşünmektedir.

Komisyonumuz netice itibariyle ciddi görev ihmallerinin yaşandığı bu süreçte sorumluluğu bulunan Orman İdaresi görevlilerinin, Çevre ve Orman Bakanlığı Teftiş Kurulu marifetiyle idari ve cezai sorumluluklarının tespit edilmesi gerektiği kanaatine ulaşmıştır.

Gereği Düşünüldü:

Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, 2 nci derece askerî yasak bölge sınırları içerisinde bulunan Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren dilekçelere ilişkin yukarıdaki tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde;

- Çevre ve Orman Bakanlığından, hukuka aykırılığı ve yerinde olmadığı tespit edilen, 25/1/1978 tarihli ve 478/6 sayılı kullanım izni işleminin, Büyükkaraağaç Mahallesi ve bu Mahallede ikamet eden kişilerin tapulu ve tapusuz olmakla birlikte 2/B uygulamasına konu olabilecek taşınmazlarının kapsam dışı tutulması bakımından düzeltilmesinin; akabinde kadastro yapılmak suretiyle 2/B maddesi uygulamasına konu kişilerin zilyetlik haklarının tespit edilmesinin istenilmesine,
- Muğla Valiliğinden, Büyükkaraağaç yerleşkesindeki 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde kalan özel mülkiyete konu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin alınan kamu yararı kararının geri alınmasının istenilmesine,
- Milli Savunma Bakanlığından, Büyükkaraağaç yerleşkesindeki 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde kalan özel mülkiyete konu taşınmazların kamulaştırılmasına ilişkin işlemlerin geri alınmasının istenilmesine,
- Bakanlar Kurulu ve Genel Kurmay Başkanlığından, Büyükkaraağaç Mahallesi ve Aksaz Özel Eğitim Merkezi yerleşkelerinin askeri yasak bölge sınırları dışarısına çıkarılması hususunun yeniden değerlendirilmesinin istenilmesine,
- Genel Kurmay Başkanlığından, ciddiliği yönünde kanaate ulaşılan 2 nci derece askeri yasak bölge içerisinde Büyükkaraağaç mahallesinde ikamet eden kişilerin bölgede oturmalarının, seyahat etmelerinin, zirai faaliyetlerini, meslek ve sanatlarını icra etmelerinin kanuna aykırı olarak askeri görevlilerce sınırlandığı iddialarının Teftiş Birimlerince araştırılmasının ve incelenmesinin istenilmesine,
- Çevre ve Orman Bakanlığından, şikâyete konu kullanım izninin verilmesinde, Orman Kanununun 2 nci maddesi çerçevesinde orman kadastrosu işlemlerinin yapılmasında ve orman varlığının gözetilmesinde ciddi görev ihmallerinin yaşandığı gerekçesiyle, sorumluluğu bulunan Orman İdaresi görevlilerinin, idari ve cezai sorumluluklarının Teftiş Kurulu marifetiyle araştırılmasının istenilmesine,
- Genel Kurmay Başkanlığı ve Milli Savunma Bakanlığından, işlem ve eylemleriyle, 832 sayılı Kanunun Ek 12 nci maddesi, DKGK'nın 16 numaralı Kararı ve Meclis Başkanlığının konuya ilişkin talebi gereğince Sayıştay'ın yapacağı incelemenin gereklerinin yerine getirilmesinin engellenmesi sonucunu doğuran askeri görevlilerin cezai ve idari sorumluluklarının araştırılmasının/incelenmesinin istenilmesine,

3071 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğünün ilgili maddeleri gereğince, itiraz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Karar No:23

Konu : Aksaz Deniz Üs Komutanlığının güvenliği gerekçe gösterilerek, Muğla İli Köyceğiz İlçesi Sultaniye Köyü Büyükkaraağaç Mahallesinin boşaltılmasına ilişkin uygulamalara son verilmesi talebini içeren 9285 ve 4505 numaralı dilekçeler ve hazırlanan taslak rapor.

Yahya AKMAN Şanlıurfa Milletvekili Dilekçe Komisyonu Başkanı	**Ali KUL** Bursa Milletvekili Dilekçe Komisyonu Başkanvekili	toplantıya katılmadı **Faruk KOCA** Ankara Milletvekili Dilekçe Komisyonu Sözcüsü
Mehmet Halit DEMİR Mardin Milletvekili Dilekçe Komisyonu Katip Üyesi	**Seracettin KARAYAĞIZ** Muş Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	toplantıya katılmadı **Hüseyin BESLİ** İstanbul Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi
Ahmet ÖKSÜZKAYA Kayseri Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	**Fuat ÖLMEZTOPRAK** Malatya Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	**Fuat ÇAY** Hatay Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi
Muharrem VARLI Adana Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	**Rasim ÇAKIR** Edirne Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	toplantıya katılmadı **Fatma KURTULAN** Van Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi
Recep TANER Aydın Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	**Hayrettin ÇAKMAK** Bursa Milletvekili Dilekçe Komisyonu Üyesi	